

2015 m. lapkričio 20 d., penktadienis

7md

Nr. 41 (1147) | Kaina 0,81 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

Mieli skaitytojai,

Visuose „Lietuvos pašto“ skyriuose iki gruodžio 22 d. vyksta laikraščių ir žurnalų prenumerata. Verta užsisakyti „7 meno dienas“ ir išstisus metus skaityti jas pigiau. Savaitraščio kaina kioskuose bus 0,90 Eur, o prenumeratoriams – 0,68 Eur. Prenumeratos kaina 1 mėn. – 2,84 Eur, 6 mėn. – 17,06 Eur, metams – 28,43 Eur. „Kino“ žurnalo 1 numerio prenumeratos kaina – 2 Eur (kioskuose – 2,50 Eur), pusmečiui – 4 Eur, metams – 8 Eur.

Prenumeruodami remiate mūsų leidinius. Prenumeratą galima užsisakyti ir internetu.

2

Nacionalinis simfoninis ir „FortVio“

3

David Geringas apie lietuvių muziką

6

Pokalbis su Jurijumi Dobriakovu

„Žudikė“.

Iš „Scanoramos“ dienoraščio

Laisvydė Šalčiūtė, „(Melo)dramos. Isterija“. 2015 m.

A. NARUŠYTĖS NUOTR.

Niekuo dėtas Charcot

Laisvydės Šalčiūtės paroda „(Melo)dramos. Isterija“ galerijoje „Kairė–dešinė“

ERIKA GRIGORAVIČIENĖ

Pernai ten pat pirmąją „(Melo) dramų“ ciklo parodą „Ledos dienoraščiai“ surengusios menininkės tikslas, regis, buvo atgaivinti žinių visuomenėje išblėsusį geismą, išlaisvinti represuotą moterišką seksualumą ir išvaduoti jį nuo vyriško žvilgsnio hegemonijos. Laisvydė beveik visada renkasi užduotis, smarkiai pranokstančias vieno žmogaus jėgas ir vienos parodos galimybes, bet šios parodos manifeste

rašo: „Menas nėra geras elgesys. Menas turi pasėti nerimą. Tai alcheminis įžūlumas...“. Tam užtektų labai nedaug, vis dėlto nedaug – ne jos būdai.

Tada menininkė rodė savo senus darbus ir iš klasikinių paveikslų perpriešo Ledos su gulbe motyvo versijas, dabar, pasak jos, „fotografinio isterijos simptomų sąvado vaizdus“ gretina su „belle époque estetika ir vaizdais“, rastais „skaitmeniniame mūsų dienų informacijos sraute, kur apstu keistų patetiškų kūno laikysenų, grimasų,

mėšlungiškų pozų“. Ten jai rūpėjo erotikos švelnumas, čia – smurtinė grožio prigimtis. Grožio parodoje tikrai netrūksta. Dideli paveikslai – aptapyti kartono raižinių atspaudai, idealiai sujungiantys tapybos ir grafikos raišką, akį traukiantys objektai greta jų ar atokiau po stiklo gaubtais, instaliacija su organinėmis medžiagomis (šienų) ir ready made daiktais (plastiko eglutėmis), rastų vaizdų (senų nuotraukų ir reklaminių skelbimų) atspaudai,

NUKELTA Į 7 PSL.

Žinojimo ir jausmo verpetuose

LNSO ir trio „FortVio“ Nacionalinėje filharmonijoje

ŽIVILĖ RAMOŠKAITĖ

Lapkričio 7 d. Nacionalinėje filharmonijoje įvyko koncertas, kurį nutylėti būtų nuodėmė. Po šio koncerto atlikėjai išgirdo labai daug nuoširdžių ir šiltų pagyrimo žodžių, bet raštu užfiksuoti įspūdžiai šiaip ar taip išlieka ilgiau. Dviejų dalių koncerto programa – Alfredo Casellos Trigubas koncertas ir Johanneso Brahmsio Pirmoji simfonija – sudomino ir klasikos, ir modernios muzikos mėgėjus. Salė buvo pilnutėlė. Dalis žmonių, ypač jaunimo, spėjo, atėjo pasiklausyti ir palaikyti debiutuojančio su Nacionaliniu simfoniniu orkestru trio „FortVio“, kuriame groja pianistė Indrė Baikštytė, smuikininkė Ingrida Rupaitė ir violončelininkas Povilas Jacunskas. Susikūręs 2006 m., ansamblis aktyviai dalyvavo įvairiuose konkursuose, tobulinimosi kursuose, rengė koncertus. Kolektyvo biografijoje gausu konkursinių laurų ir reikšmingų apdovanojimų, naujausias – 2015 m. suteikta Vyriausybės kultūros ir meno premija. Nėra abejonių, šio koncerto iniciatyva priklauso naujamam orkestro meno vadovui maestro Modestui Pitrėnui. Apie tai bylojo ir koncerto pranešėjos Janinos Pranaitytės pabrėžti žodžiai: „Pitrėnas pristato...“.

Koncertas palyginti jaunam kameriniam kolektyvui buvo labai svarbus: reikėjo ne tik pateisinti dirigento pasitikėjimą ir įrodyti teisę būti šioje scenoje, bet ir, kas be ko, pasistengti sužavėti filharmonijos publiką. Juk konkurencijos esama ne tik už mūsų valstybės sienų, apie ką nuolatos šnekama, ji kasmet didėja ir Lietuvoje, bent jau akademinės muzikos srityje. Noriu pasidžiaugti, kad debiutas pavyko, visi lūkesčiai pateisinti, publika sužavėta!

O juk pasirinktas ne klasikos šedevras, šiai sudėčiai skirtas Ludwigo van Beethoveno Trigubas koncertas, bet nepažįstamas modernus veikalas – Lietuvoje niekada neskambėjęs italų kompozitoriaus Alfredo Casellos (1883–1947) Trigubas koncertas, op. 56. Tai iš tiesų buvo kūrinio premjera Lietuvoje,

„FortVio“, Modestas Pitrėnas ir LNSO

D. MATVEJEVO NUOTR.

nors kompozitoriaus vardas mūsų krašto muzikantams nėra nežinomas. Tarpukariu, 4-ajame dešimtmetyje, apie jį sužinojo ir muzika besidominti visuomenė, jis buvo minimas spaudoje. Viename iš 1935 m. surengtos „Italų muzikos savaitės“ koncertų Kauno publika turėjo galimybę išgirsti Balio Dvariono skambinamą Casellos „Vaikų siuitą“, žymiausias to meto muzikos kritikas ir kompozitorius Vladas Jakubėnas ją apibūdino kaip „itin įdomų, žinomą veikalą“. Beje, per minėtą savaitę tuometiniame Operos teatre įvyko Ermanno Wolfo-Ferrari komiškos operos „Keturi storžieviai“ premjera.

Kompozitorius, dirigentas ir pianistas Casella greta kito savo amžininko Gian Francesco Malipiero (1882–1973) laikomas vienu žymiausių italų XX a. pirmos pusės muzikos kūrėjų, smarkiai paveikusių italų muzikos atsinaujinimą. Ilgą laiką gyvenęs Prancūzijoje, į Italiją kompozitorius sugrįžo tik po Pirmojo pasaulinio karo. Siekdamas stiprinti naujai kuriamos muzikos pozicijas, 1917 m. jis įkūrė Nacionalinę muzikos draugiją, o 1923 m. kartu su rašytoju Gabriele D’Annunzio ir minėtu Malipiero – Naujosios muzikos draugiją (*Corporazione*

delle nuove musiche). Casellos kūryba kito kartu su bendromis Europos muzikos modernėjimo tendencijomis. Pirmieji kūriniai patyrė stiprią Richardo Strausso ir Gustavo Mahlerio įtaką, vėliau jis pasuko neoklasicizmo kryptimi, ypač atsiremdamas į italų XVII ir XVIII a. ir taip pat liaudies muziką. Jis mokėjo kurti įvairiais stiliais, naudoti įvairią techniką, panašiai kaip jo bendraamžis Igoris Stravinskis. Tuo pačiu metu kaip ir mūsų koncertas, Vašingtone, Johno Kennedy centre, vyko Casellai skirti trijų dienų renginiai, pavadinti „Muzikas tarp dviejų pasaulių“. Kompozitorius yra dirbęs ir koncertavęs JAV, tenai Kongreso bibliotekoje atradęs daug Antonio Vivaldi rankraščių, tarp jų ir visų pamėgtą veikalą „Gloria“. Mat Casella buvo ir muzikos tyrėjas, galima sakyti, iš nebūties prikėlęs Vivaldi. Dabar, kai Vivaldi muzika be perstojo skamba visame pasaulyje, sunku ir įsivaizduoti, kad XX a. pirmaisiais dešimtmečiais jos beveik nepažinojo net patys italai. Tiktai po to, kai 1939 m. Casella surengė „Vivaldi muzikos savaitę“, prasidėjo tikras Vivaldi atgimimas.

Ar šį vakarą atliktame Trigubame koncerte suskambėjo kokios nors nuorodos į Vivaldi? Remdamasi

klausymo įspūdžiu, pasakyčiau – ne. Kūrinio tematinė medžiaga, regis, neturi nieko bendra su Vivaldi, tačiau jo formavimo principas gali būti lyginamas su barokinio *concerto grosso* tradicija. Juolab kad apie tai kalba ir pats kompozitorius. Cituojau iš Rimos Povilionienės parengtos koncerto programėlės: „Casella neneigė, kad jo Koncertas parašytas sekant Beethoveno Trigubo koncerto pavyzdžiu, tačiau pabrėžė esminį skirtumą: Beethovenas kiekvienam iš trijų solistų patikėjo savarankišką bravūrišką partiją, o jo kūrinyje tarytum girdime vieną solistą, prabylantį trim balsais, priešpriešinamą ar įsiterpiančią orkestro griežimą panašiai kaip barokinėje *concerto grosso* tradicijoje gretinamos *concertino* ir *ripieno* grupės.“ Casella šį veikalą sukūrė jo paties 1930 m. suburtam fortepijoniniam trio „Trio Italiano“, su kuriuo labai aktyviai koncertavo Europoje ir Amerikoje.

Trigubo koncerto sukūrimo metai – 1933-ieji, premjera įvyko Berlyne. Jo klausantis nebuvo įmanoma apie tai nemąstyti, minimo laikotarpio garsai skverbte skverbėsi su visu kontekstu. Esu skaičiusi, kad Casella Mussolini laikais rašė italų nacionalinės muzikos klausimais. Turbūt tai susisietų su kai

kuriais Juozo Gruodžio tekstais spaudoje. Tiršta orkestro faktūra su triukšmingais pūtikais, agresyvūs ritmai ir dinamika kūrė gana makabrišką atmosferą. Joje trio muzikantų balsai kartais „paskędavo“, visai pranykdavo, paskui keistokas, mano galva, dialogas su orkestru vėl tęsėsi. Formaliai žiūrint, kūrinio estetiką prilyginčiau konstruktyvizmui. Antrosios dalies lyrika buvo tik trumpas atokvėpis. Trio muzikantai šią muziką interpretavo taip azartiškai ir uždegančiai, tarsi būtų patys tikriausi jos kūrėjai. Intensyvaus garso ir veržlumo partijas jie atliko vaizdingai, labai preciziškai, jausdami vienas kito alsavimą ir virtuoziškai grojantį orkestrą. Labai aiškiai ryšį su dirigentu palaikė smuikininkė Ingrida Rupaitė, tikslingai naudojusi akių ir kūno kalbą. Klausantis trio muzikantų nejaučiau, kad atliekama muzika sudėtinga, kad ji reikalauja ne tik didelio meistriškumo, bet ir fizinės ištvermės. Plojimų audra netilo tol, kol suskambo netikėtas bisas: Eduardo Balsio Habanera iš kino filmo „Adomas nori būti žmogumi“. Puiki kelių autorių aranžuotė fortepijoniniam trio ir simfoniniam orkestrui. Trio muzikantai žaibiškai persiorientavo į elegantiškai aistringą kūrinio stilių ir tinkamas išraiškos priemones. Tarsi atsuko nematytą veido pusę.

Brahmsio Pirmoji simfonija c-moll, op. 68, sugrąžino į XIX šimtmetį, kuriame po modernaus garsinio neapibrėžtumo suošė tonalioji muzika. Ši tragiška ilgai brandinta Brahmsio simfoninė drobė – neišseamių išgyvenimų šaltinis. Galime tik nujauti, ką į ją sudėjo kompozitorius. Modestas Pitrėnas ją pateikė taip, kad klausytojas iš tiesų *suklustų*, išgirstų šioje muzikoje savo sielą. Sprendžiant iš publikos susikaupimo ir rimties, taip turbūt ir atsitiko. Atjaunėjęs orkestras parodė aukščiausią profesionalumą. Man atrodo, taip meistriškai kaip šįsyk šios simfonijos jis dar negrojo. Visumos interpretacija – beveik tobula, o antroji dalis – *Andante sostenuto* – tiesiog ideal. Sveikinimai maestro Pitrėnui ir orkestrui!

Anonsai

„Steingraeber“ fortepijonai IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalyje

IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalyje „Tandemai“ pirmą kartą Lietuvoje skamba specialiai iš Bairoito atvežti du „Steingraeber & Söhne“ koncertiniai fortepijonai.

Pažintis su Steingraeberių dinastija įvyko lapkričio 15 d. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Čia Lietuvos F. Liszto asociacijos

„Lisztuania“ iniciatyva buvo surengta šeštos kartos Steingraeberių šeimos palikuonio Udo Steingraeberio paskaita „Lisztas ir Wagneris Bairoite; seniausias pasaulio festivalis“. O šią savaitę Filharmonijoje publikos laukia pažintis su abiem į festivalį atvežtais instrumentais.

Pirmasis duetų koncertas Filharmonijoje nuskambėjo lapkričio 17 dieną. Išgirdome brolius Eduardą ir Johannesą Kutrowatzus iš Austrijos. Kitas ryškus ansamblis – „Grau Schumacher Piano Duo“ – skambės

lapkričio 21-ąją. Pianistų duetas su maestro Roberto Šerveniko diriguojamu Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru paskambins garsųjį Franciso Poulenco Koncertą. Programoje taip pat bus atliekami Sergejaus Prokofjevo ir Carlo Nielsono simfoniniai kūriniai.

„Tandemų“ temą atliepiantis dar vienas duetas – Edita Klukon ir Dezső Ránki iš Vengrijos – lapkričio 24 d. festivalyje pristatys programą „Vengriški pasakojimai“, kurių centrinė figūra yra, be abejo,

Ferencas Lisztas. Pianistai atliks didingus jo opusus – Simfoniją „Dantė“ ir „Via Crucis. 14 Kryžiaus Kelio stočių“ – ir supažindins su šiuolaikinio vengrų kompozitoriaus Barnabáso Dukay, F. Liszto muzikos akademijos Budapešte profesoriaus, kūryba. Abu „Steingraeber“ fortepijonus išgirsime ir lapkričio 26 d. solistų pianistų koncerte su Adrijos Čepaitės diriguojamu Lietuvos kameriniu orkestru. Šis festivalio vakaras bus skirtas Johannui Sebastianui Bachui, programoje, be

kita ko, skambės du Bacho Koncertai dviem fortepijonams, o scenoje pasirodys net keturios pianistės! Tai viešnia iš Armėnijos Anahit Nersesyan ir festivalio meno vadovė Mūza Rubackytė bei dvi jaunos dabar užsienyje studijuojančios pianistės, Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos auklėtinės ir M. Rostropovičiaus fondo Lietuvoje ugdytinės – Morta Grigaliūnaitė ir Kristina Annamukhamedova.

LNF INF.

Muzika, kuri jaudina

Pokalbis su violončelininku ir dirigentu David Geringu

Lapkričio 20 ir 21 d. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletoto teatre įvyksianti Eduardo Balsio baletas „Eglė žalčių karalienė“ premjera žada intrigą ir šokio, ir muzikos gerbėjams. Pastaruosius turėtų patraukti galimybė vėl gyvai išgirsti XX a. klasika laikomą E. Balsio partitūrą ir prie dirigento pulsto išvysti įvairiapusių mūsų dienų muziką – dirigentą ir violončelininką David Geringą. Premjeros proga apie sceninę veiklą ir lietuvių muziką su maestro D. Geringu kalbasi Beata Baublinskienė.

Gyvendamas Vokietijoje, nuolat važinėdamas po pasaulį, vis dėlto nenutolstate nuo Lietuvos kultūros – esate tikras lietuvių muzikos gerbėjas ir ekspertas. Nuolat rengiate Lietuvos autorių muzikos programas, darote įrašus, tiesą sakant, už Lietuvos muzikos populiarinimą pelnėte ir Lietuvos nacionalinę kultūros ir meno premiją (2002 m.). Kaip į jūsų akiratį pateko Eduardo Balsio baletas „Eglė žalčių karalienė“?

„Eglė žalčių karalienė“ teatro scenoje mačiau dar vaikystėje. Mat M.K. Čiurlionio menų mokykloje mes, muzikantai, mokėmės vienoje klasėje su balerinomis ir, žinoma,ėjome į spektaklius, kuriuose šoko mūsų klasės draugės. Mačiau visus baletus, kuriuose šoko ir to meto žvaigždės Genovaitė Sabaliauskaitė, Tamara Sventickaitė. Man tai ne vien vardai, bet ir vaikystės dalis...

Kaip atlikėjas su „Egle žalčių karaliene“ pirmą kartą susidūriau, kai buvo minimas Eduardo Balsio 90-metis (2009 m.): buvau paprašytas pagroti keletą populiarių pjesių iš šio baletoto – sukūriau jų transkripciją violončelei. Kai vėliau dar kartą atlikau šias miniatiūras, pasidarė smalsu, ko dar yra toje muzikoje. Parsisiunčiau Žilvino ir Eglės scenos natus, ir ši muzika mane nepaprastai sujaudino, parodė, kad visuma gerokai turtingesnė nei tie keletas fragmentų, kuriuos visi groja. Panaudodamas daugiau muzikos iš įvairių kitų baletoto scenų, taip pat keletą Trečiojo smuiko koncerto fragmentų, parengiau savo Siuitą violončelei ir fortepijonui. Ir įsimylėjau šią muziką! Ji nepaprastai išraiškinga. Ji parašyta ne tik kojoms, bet, kaip ir Richardo Wagnerio operos, sudaryta iš leitmotyvų. Kaip sakė geras Balsio mokinys, mano geriausias draugas kompozitorius Anatolijus Šenderovas, Balsiui svarbiausia buvo dramaturgija. Ir šiame baletote jis tai puikiausiai parodo. Todėl netikėtai pokalbis Vilniuje po vieno spektaklio

su Nacionalinio operos ir baletoto direktoriumi Gintautu Kėvišu, kai sustoję gatvėje trumpai šnekelėjome apie planus ir aš sužinojau, kad teatras rengiasi šį baletą statyti, buvo tarsi likimo pirštas. Mano užsidegimas taip patraukė direktorių, kad iš karto sutarėme, jog būsiu pastatymo muzikos vadovas.

Man labai lengva dirbti, nes jaučiu, kad baletoto partitūra orkestrui nėra naujiena, jiems patinka ši muzika, o mano tikslas – kad ji skambėtų gyvai, įdomiai. Išgauti išraišką, sujaudinti klausytojus – tai darbas, kurį dirbu jau daug metų.

Kodėl apskritai pradėjote diriguoti? Juk esate garsus violončelininkas.

Viskas prasidėjo nuo įrašų: 1988 m. teko įrašinėti visus dvylika Luigi Boccherini koncertų violončelei su orkestru, o dirigentas Bruno Giuranna pirmą savaitę negalėjo atvykti repetuoti. Taigi jo paties siūlymu ėmiausi darbo su orkestru – turėjome gludinti stilių, tai leido įgyvendinti savo muzikines idėjas. Žinoma, grįžęs dirigentas orkestrą vedė savaip, bet jau buvau orkestrui parodęs savo veidą, ir darbas ėjosi gerokai sklandžiau. Manau, išėjo labai geras įrašas – pelnėme „Grand Prix du Disque“. Vėliau su Čekijos filharmonijos orkestru įrašiau du Josepha Haydno koncertus violončelei pats grieždamas ir diriguodamas.

Pradėjau domėtis simfoniniu dirigavimu – mano draugas dirigentas Woldemaras Nelsonas keletą kartų leido diriguoti jo orkestrui Olandijoje. 1997 m. maestro Saulius Sondeckis pakvietė būti nuolatinio kviestiniu Lietuvos kamerinio orkestro dirigentu. Parengę keletą programų koncertavome Vokietijoje, padarėme įrašų. Sulaukiau kvietimų diriguoti Japonijoje, Italijoje, su Islandijos nacionaliniu orkestru, nuvykau į Kostą Riką. Ir atėjo toks momentas, kai mane pakvietė diriguoti Kiušiu simfoniniam orkestrui Japonijoje. Supratau, kad reikės rengti solidžią programą, tad nutariau ateiti į orkestrą rimtai profesionaliai pasikaustęs. Paprašiau Juozo Domarko mane pakonsultuoti. Beje, į J. Domarko dirigavimo klasę Muzikos ir teatro akademijoje pasiprašiau oficialiai – beveik ketverius metus stažavausi LMTA simfoninio dirigavimo klasėje, su LMTA bendramokslių studentų orkestru rengiau L. van Beethoveno Trečiąją simfoniją. 2005 m. gavau pasiūlymą tapti Kiušiu simfoninio orkestro kviestiniu vyriausiuoju dirigentu. Vėliau debiutavau su Tokijo filharmonijos orkestru, buvau pakviestas diriguoti Armėnijos, Austrijos, Čekijos, Italijos, Meksikos, Šveicarijos, Vokietijos,

David Geringas baletoto repeticijoje LNOBT

M. ALEKSO NUOTR.

Latvijos, žinoma, Lietuvos orkestrams, taip pat – Pekino filharmonijos ir Šanchajaus simfoniniam orkestrams. 2009 m. debiutavau su Maskvos filharmonijos orkestru, 2010 m. dirigavau tūkstančio violončelių orkestrui Hirosimoje. Mano teatrinis debiutas įvyko Klaipėdoje – 2010 m. dirigavau Piotro Čaikovskio „Eugenijų Oneginą“. Taigi, viena vertus, didelė muzikinė atlikėjo patirtis, kita vertus, po truputį kaupiama dirigavimo patirtis, o trečia, mokslai pas Juozą Domarką po truputį mane atvedė į kitą – dirigento – profesiją.

Lietuvių autorių muzika, re-gis, sulaukia jūsų ypatingo dėmesio?

Šiuo metu iš tiesų esu susitelkęs į lietuvišką muziką, nes rengiu dvi naujas plokšteles. Sudariau lietuvių romantinės muzikos programą – kūrinių laikotarpis apima nuo XX amžiaus pradžios beveik iki, vadinkime, tarybinio laikotarpio pabaigos. Esu labai mažai grojęs šios muzikos: kadangi neblogai pažįstu naująją lietuvių muziką (2002 m. esu išleidęs plokštelę su mano dar 1993 m. užsakytais kūrinių, taip pat Vytauto Laurušo, Anatolijaus Šenderovo, Osvaldo Balakausko CD), man buvo įdomi „ikimodernistinė“ muzika. Atradau puikių kūrinių, kurie šiandien retai atliekami. Ir, beje, iš čia kilo ir susidomėjimas Eduardo Balsio muzika. „Eglė žalčių karalienė“ nuskambės mano naujoje plokštelėje kaip koncertinė siuita, kurią, kaip minėjau, papildžiau muzika iš Balsio Trečiojo smuiko koncerto.

Tačiau groju ne vien lietuvių muziką. Esu bendradarbiavęs su tokiais garsiais pasaulio kūrėjais kaip Henri Dutilleux, Krzysztof

Pendereckis, György Ligeti, Alfredas Schnittke, labai artimai – su Sofija Gubaidulina. Vienas ryškiausių Amerikos kompozitorių Nedas Roremas man parašė Koncertą violončelei, esu grojęs Leonard Bernstein muziką. Italijoje griežiau Virgilio Mortari Koncertą „Mstislav Rostropovič“. Nepamirštas išpūdis – į keturis vakarus Romos „Santa Cecilia“ koncertų salėje buvo išparduoti visi bilietai! Mat Mortari – Šv. Cecelijos akademijos (*Accademia Nazionale di Santa Cecilia*) profesorius – buvo lyg Italijos Carlos Orffas: jis parašė kūrinių visiems instrumentams visų amžiaus kategorijų atlikėjams – nuo pirmos klasės mokinukų iki absolventų. Mortari kūriniai Italijoje lydi kiekvieno muziko gyvenimą. Jis buvo ir P. Čaikovskio konkurso žiuri narys 1970 m., kai jį laimėjau. Kai su žmona emigravome (1975 m.), pirmiausiai nuvykome į Italiją, tuomet Mortari mums visapusiškai padėjo.

Daugelyje šalių turiu pažįstamų kompozitorių, o tarp jų – mylimų draugų. Žinoma, pirmiausia Baltijos šalyse.

Atlieku įvairią muziką. 2014 m. su pianistu Ianu Fountainu išleidome čekiškos romantinės muzikos plokštelę, ji apdovanota „Echo Klassik“ prizų. Neseniai susipažinau su man nežinomais kūrinių iš lenkų repertuaro – greta Karolio Szymanowskio įrašėme Szymono Lakso 1932 m. sukurtą sonatą violončelei. Varšuvoje gimęs S. Laksas Vilniuje mokėsi matematikos, bet vėliau išvyko gyventi į Paryžių. Per Antrąjį pasaulinį karą pakliuvo į Aušvicą, bet ten buvo orkestro dirigentas ir išgyveno, mirė 1983 metais.

Pernai pusmetį dėsčiau Los Andžele, kur gyvena mano sūnus, tad gavęs pasiūlymą padirbėti vieną

semestrą su malonumu nuvykau. Ir, žinoma, susipažinau su vietiniais kompozitoriais. Tarp jų – lietuvis Veronika Krausas. Tiesa, ji niekada nėra buvusi Lietuvoje – gimė Australijoje, gyveno Kanadoje ir jau apie 20 metų yra Pietų Kalifornijos universiteto (USC) profesorė. O tame universitete juk dirbo Jascha Heifetzas, Grigorijus Piatigorskis – sėdėjau ant G. Piatigorskio kėdės!

Galbūt išpūdis, kad ypač domiuosi lietuvių muzika, susidaro ir todėl, kad Vilniuje surengtuose koncertuose „Geringas ir draugai“ atlikome nemažai XX a. Lietuvos autorių kūrinių. Sumanėme pagroti klasikų kūrinius su jų palikuonimis: su pianistu Jurgiu Karnavičiumi atlikome jo senelio, kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus muziką, su Roku Zubovu – M. K. Čiurlionio opusus, su Birute Vainiūnaite – Stasio Vainiūno kūrinių, su Indre Baikštyte grojome jos senelio E. Balsio opusus, su Justu Dvarionu – Balio Dvariono muziką, griežiau ir Juozo Karoso „Dainą be žodžių“. Taip pat labai džiaugiuosi, kad spalį A. Šenderovo jubiliejiniame koncerte galėčiau visą vakarą griežti man parašytus kūrinius. Lapkričio pradžioje dirigavau Vytauto Laurušo jubiliejinį koncertą, kuriame nuskambėjo dvi pasaulinės premjeros bei jo pernai sukurta „Symphonietta“. Beje, šį kūrinių su LKO atlikome taip pat Ispanijoje ir Islandijoje. Dirigavau ir naują V. Laurušo Koncertą violončelei ir styginių orkestrui „Drammatico musicale“, solistas buvo mano mokinys Vytautas Sondeckis.

PARENGĖ BEATA BAUBLINSKIENĖ

Tai ne politinis filmas, o meilės istorija

Pagrindinio vaidmens atlikėjas Antonyhasanas Jesuthasanas apie „Dypaną“

„Scanoramoje“ lankėsi Antonyhasanas Jesuthasanas, suvaidinęs pagrindinį vaidmenį Kanų „Auksine palmės šakele“ šiemet apdovanotame Jacques'o Audiard'o filme „Dypanas“. Jesuthasanas – ne profesionalus aktorius, o rašytojas, rašantis gimtąja tamilų kalba. Iš Šri Lankos kilęs Jesuthasanas dabar gyvena Prancūzijoje. Jo knygos – ne tik grožinė literatūra, bet ir eseistika, pagrindinės kūrybos temos – Šri Lankos situacija, politika, imigrantų problemos, LGBT teisės, kastų sistemos kritika.

Per susitikimą po „Dypano“ seanso Vilniuje minėjote, kad filmo veikėjo gyvenimo istorija primena Jūsų.

Su Dypanu turime daug panašumų. Abu – buvę tamilų sukilėlių judėjimo kariai, abu patekome į Europą su padirbtais pasais, kaip pabėgėliai. Abu čia susidūrėme su daugybe sunkumų, kultūrinių, kalbos problemų. Tik pilietiniame kare Šri Lankoje kovojome skirtingu laiku: aš 1983–1986 metais, Dypanas – 2009-aisiais. Tai skirtingi to paties karo laikotarpiai.

Karas – traumuojanti patirtis. Kaip jums tai atsiliepė, kai atvykote į Europą?

Iš pradžių persikėliau į Tailandą. Ten gyvenau dvejus su puse metų ir tik 1993-aisiais atvykau į Prancūziją.

Svetur

Po gastrolių Ispanijoje

Spalio mėnesį OKT/Vilniaus miesto teatras gastroliavo Ispanijoje. Madride vykusiam festivalyje „Una mirada al mundo“ tris vakarus rodyta A. Čechovo „Žuvėdra“. Jau penktus metus iš eilės teatras lankosi Žironeje rengiamame festivalyje „Temporada Alta“. Šiemet jo programoje pristatyta S. Becketto „Paskutinė Krepo juosta“. Šiaitytojų dėmesiui – ispanų kritikų atsiliepimai apie šiuos du spektaklius.

Lietuvių režisierius, ištikimas savo *credo*, šioje „Žuvėdros“ versijoje nuvalo nuo Čechovo pjesės laiko dulkes. Koršunovas pasinaudoja proga ir sujungia pjesę su šiuolaikinio žmogaus ieškojimais bei skausmu. „Reikia naujų formų. Jei jų nėra, geriau nereikia nieko.“ Šiame estetiiniame Treplevo diskurse, kuriame jis kaltina savo epochos teatrą dėl rutinos ir prietarų, randame panašumų su kūrybinga Koršunovo asmenybe. OKT steigėjas vadovaujasi šiuo teiginiu, kad prikeltų „Žuvėdrą“ bei didžiąją dalį kitų per 15 kūrybos metų statytų spektaklių. Galbūt Koršunovas save labiau atpažįsta antroje teiginio dalyje, – tai

Man tai nebuvo pernelyg keista. Prancūzija – daugiakultūrinė šalis. Paryžiuje turėjau daug draugų, todėl man nebuvo labai sunku. Didžiausia buvo kalbos problema, mat atvykau iš D. Britanijos, ne Prancūzijos kolonijos, tad geriau kalbu angliškai. Tačiau tokie kaip aš – turintys pabėgėlio statusą – susiduriame su daug kitokių problemų, kai ieškome gyvenamosios vietos, darbo ir pan.

Atvykęs į Prancūziją dirbote menkai apmokamus darbus. Kaip keitėsi gyvenimas bėgant laikui? Ar vis dar tokius darbus dirbate ir po „Dypano“?

Taip, prieš filmą pragyvenau iš nedidelių darbelių restoranuose ar prekybos centruose. Suvaidinau šiame filme, užsidirbau šiek tiek pinigų, tai iš jų ir gyvenu, bet jie greit baigsis ir teks grįžti prie darbų restoranuose. Po „Dypano“ parašiau pilno metražo filmo scenarijų. Filmavimai prasidės netrukus. Esu ne tik scenarijaus autorius, bet ir aktorius. Tai istorija apie antrąją Kanados tamilų kartą. Kanadoje gyvena keli šimtai tūkstančių tamilų, o Prancūzijoje – tik apie 100 tūkstančių. Filmas bus anglų ir tamilų kalbomis. Jį režisuos Kanados tamilų režisierius, o filmo komanda bus iš viso pasaulio – Vokietijos, Prancūzijos ir kitų šalių.

Kaip atsidūrėte „Dypane“?

Jacques'as Audiard'as parašė scenarijų ir išsiuntė aktorių atrankos

„Dypanas“

režisierių į Indiją ieškoti aktorių. Indijoje aš jau buvau vaidinęs viename filme 2010 metais. Atrankos režisierius apie tai išgirdo, pakvietė mane į peržiūrą. Taip ir atsidūriau.

Ar buvo sunku filmuotis?

Dirbau Indijoje, tad turėjau šiek tiek patirties, bet, žinoma, Prancūzijos kino pramonėje viskas kitaip, o Audiard'as – stiprus ir patyręs režisierius. Gana prastai kalbu prancūziškai, bet 80–85 proc. filmo dialogų yra tamilų kalba. Tad turėjom susikalbėjimo problemų, bet kažkaip sugebėjom išsiversti.

Filme skamba daug tamilų dialogų, nemažai istorinių detalių.

Detales patarinėjau aš. Pavyzdžiui, Dypano vardą išsirinkau pats. Filmavimo grupė nieko nežinojo apie Šri Lanką, jos kraštovaizdį,

politinę situaciją, šalies istoriją, tačiau tai nelabai svarbūs dalykai, nes „Dypanas“ – ne politinis filmas, o meilės istorija. Taip pat išmokiau savo kolegę Kalieaswari Srinivasan, kuri vaidina Dypano žmoną, Šri Lankos tamilų tarmės, mat ji iš Indijos, o ten tamilai kalba kiek kitaip. Claudine Vinasithamby, kuri vaidina tariamą dukterį, taip pat kalba tamiliškai, bet ji jau gimė Prancūzijoje. Jai irgi padėjau kalbėti taip, kaip to reikėjo filmui. Scenarijų pats išverčiau į tamilų kalbą. Juo filmavimo grupė ir naudojosi filmuojant.

Ar jautėte, kad „Dypane“ Šri Lanka ir jos žmonės rodomi užsieniečių požiūriu?

Ne, filme nėra prancūziško požiūrio taško. Tamilų bendruomenės nuomone, tai grynai tamiliškas filmas. Apie tai buvo daug kalbėta.

nobelisto pjesės „geležinę logiką“. Įgudęs žonglierius, išradingas lietuvių režisierius Oskaras Koršunovas, mūsų jau pažįstamas iš kitų „Temporada Alta“ festivalio spektaklių Žironeje („Mirandos“, „Žuvėdros“, „Hamleto“...), su savo bendrakeleiviu Juozu Budraičiu „Sala Planeta“ teatro salėje parodė pačią įtikinamiausią „Paskutinės Krepo juostos“ viziją (ne versiją), kurią mes kada nors esame matę. Net ir pavyzdinė Pierre'o Chabert'o vizija, vaidinta Becketto salėje, neprilygsta stulbinančiam Budraičiui, 75 metų aktoriui, kuris, rodos, nori suteikti savo vaidybai testamentą aspektą, tarsi sakydamas: „Man jau viskas vis vien.“

JOAN-ANTON BENACH, „L'AVANGUARDIA“

Taupiais štrichais Oskaras Koršunovas perteikia žiūrovui visą Becketto „Paskutinės Krepo juostos“ esmę. Aktorius Juozas Budraitis, akinančiai ir natūralistiškai interpretuojantis savo personažą, pradeda vaidinimą suvalgydamas du bananus, savo vienintelį maistą, ir sviesdamas žieves į publiką. Pagaliau randa dėžę nr. 3, įrašą 5, kurio klausysis norėdamas pakartoti tas gyvenimo akimirkas, kurios jam

Man atrodo, režisieriui pavyko, nes jis gerai įsigilino į istoriją, analizavo ir diskutavo su daugybe žmonių. Ir mes, aktoriai, turėjome šimtaprocentinę laisvę, taip pat nuolat diskutavome.

Filme kalbama apie humorą, esą filmo herojai nesupranta prancūziško humoro. Kas tai sugalvojo?

Jacques'as. Ir jis teisus.

Ar veikėjas panašus į Jus?

Veikėjas nepanašus į mane – aš labai linksmas vyrukas, kitaip nei Dypanas.

Šri Lankoje nebuvote nuo pat išvykimo. Kodėl?

Negaliu važiuoti į Šri Lanką, nes neturiu jokios pilietybės: nei Šri Lankos, nei Prancūzijos. Be to, savo straipsniuose ir romanuose visada kritikuoju Šri Lankos valdžią, daviau daug interviu tarptautinėje žiniasklaidoje, kur taip pat kritikavau valdžios žmones. Jie viską stebi... Vis dėlto tikiuosi kada nors ten nuvykti. Karas pasibaigė, bet valdžia atėmė mūsų žemes, šalyje daug politinių kalinių. Nauja valdžia truputį geresnė, nes išrinkta žmonių, bet tai dar nėra tikra demokratija. Egzistuoja cenzūra, nėra laisvės kalbėti, rašyti. Žmonės vis dar kovoja už savo politines teises. Tačiau džiaugiuosi, kad prieš porą savaičių „Dypanas“ tapo atidarymo filmu kino festivalyje Šri Lankoje.

KALBĖJOSI JORĖ JANAVIČIŪTĖ

svarbios ir prie kurių jis jaučiasi prisirišęs. Judesiai, veiksmas, tylą ir ne-gausūs žodžiai įgyja tik didiesiems menininkams būdingą matmenį. Lyginant šį montażą su kitais, stambesnio kalibro to paties režisieriaus spektakliais, ir ypač su paskutiniu – neužmirštama Čechovo „Žuvėdros“ dekonstrukcija 2014-aisiais, – ši pjesė atrodo kaip skliaustai tarp kitų ambicingų režisieriaus projektų. Tačiau Becketto tekstas, nors ir ne pats žinomiausias, yra absurdo teatro kanonas, o *Koršunovo prisilietimas* tobulai tinka pjesės koordinatėms.

Aktoriaus judesiai poetiškesni už eilėraščių. Juose atsispindi situacijų, kurias jam teko išgyventi ir kurios jam dabar atrodo nesuprantamos, absurdas. Pjesę lydinti muzika skamba kaip personažo, pasinėrusio į gilų egzistencinį nusivylimą, emocijų akordai. Budraitis išreiškia Krepo manijas, obsesijas, jo priklausomybę nuo alkoholio ir jį supančią netvarką. Tačiau Krepas sugeba mikliai rasti įrašus, įamžinančius jį praeityje, kuri yra vienintelė jo vienvietė priežastis.

CESAR LOPEZ ROSELL, „PERIODICO“

VERTĖ KRISTINA NASTOPKAITĖ

Žizel iš Paryžiaus

Nacionalinės Paryžiaus operos baleto solistai Vilniuje

HELMUTAS ŠABASEVIČIUS

Tragiški įvykiai, sukrėtę Paryžių lapkričio 13 d. vakarą, labai paveikė vienos iš pasaulio sostinių kultūrinį gyvenimą. Teroristinių išpuolių pasekmė – dėl gedulo kuriam laikui uždaryti muziejai, atšaukti spektakliai, koncertai. Nevyko ir vieno svarbiausių muzikos ir šokio kultūros centrų – Nacionalinės Paryžiaus operos (*Opéra national de Paris*) – afišose skelbti pasirodymai: Bastilijos operoje (*Opéra Bastille*) šeštadienį nebuvo vaidinama Gaetano Donizetti opera „Meilės eliksyras“, visi kiti muzikiniai savaitgalio renginiai, lankytojų nepriėmė istorinė Paryžiaus operos scena – *Le Palais Garnier*.

Būtent su Paryžiaus opera, tiksliau, jos baleto istorija ir nūdiena, susiję įspūdžiai, likę po lapkričio 6 d. Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre rodyto romantinio Adolphe'o Adamo baleto „Žizel“.

„Facebook“ paskyrų vaizdus dengiant prancūzų spalvomis, rašant ir tariant žodžius *Je suis Paris*, atmintyje iškyla šio prancūzų baleto šedevro, kuris Lietuvoje rodomas nuo 1931 metų, prancūziški štrichai. Lietuvoje spektakliuose „Žizel“ yra šokusios kelios Paryžiaus operos baleto žvaigždės: jau daugiau kaip prieš pusšimtį metų – Yvette Chauviré ir Youly Algaroffas (dar senajame teatre Jono Basanavičiaus gatvėje), vėliau – Francesca Zumbo ir Patrice'as Bartas, o visai neseniai kartu su Jurgita Dronina – Mathias Heymannas.

Paskutiniai svečiai – žvaigždės (*étoile*) statusą turintis šokėjas Josua Hoffaltas ir pirmoji šokėja Mélanie Hurel. Baleto mėgėjams, baleto įrašų kolekcionieriams ši balerina pažįstama iš vaidmenų choreografo Pierre'o Lacotte'o romantinio repertuaro rekonstrukcijoje: Jeano Schneitzhoefferio „Silfidėje“ (pagal Filippo Taglioni choreografiją) solistė atliko Efės vaidmenį, o Ludwigo

Anonsai

Gniaužiantis kvapą „Kornetas“ – vienintelį kartą

Būna spektaklių, kurie kaskart rodomi tampa įvykiu. Šitokia yra Onutės Narbutaitės opera „Kornetas“. Lapkričio 28 d. „Kornetas“ Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre bus rodomas 9-ąjį kartą, skaičiuojant nuo premjeros, o šį sezoną – paskutinį sykį. Tie, kurie dar nematė šio, pasak kritikų, kvapą gniaužiančio spektaklio, turėtų suskubti jį pamatyti, nes kitos progos teks laukti ištisus metus. Opera LNOBT rodoma nuo 2014 metų vasario.

Minkaus „Pachitoje“ (pagal Marius Petipa choreografiją) šoko pirmojo veiksmo *pas de trois*. Baigusi Paryžiaus baleto mokyklą, nuo 1992-ųjų Hurel šoko kordebalete, o pirmosios šokėjos (*première danseuse*) vardą pelnė 2002 metais. Šalia vaidmenų romantiniuose ir klasikiniuose baletuose (Žizel, Silfidė, Klara „Spragtuke“, Aurora „Miegančiojoje gražuolėje“, Gamzati „Bajaderėje“ ir kt.), ji šoko neoklasikiniuose George'o Balanchine'o, Patrice'o Barto, Maurice'o Bėjart'o, Williamo Forsythe'o, Sashos Waltz ir kitų spektakliuose.

Josua Hoffaltas žvaigžde tapo 2012-aisiais, atlikęs Soloro vaidmenį „Bajaderėje“; jo repertuare – pagrindiniai vaidmenys baletuose „Tuščias atsargumas“, „Romeo ir Džuljeta“, „Pelenė“, darbai šiuolaikinių choreografų Johno Neumeierio, Sashos Waltz, Nacho Duato ir kitų kūriniuose.

Mélanie Hurel – savo kūrybos apogėjų jau pasiekusi šokėja, sukaupusi didelę sceninę patirtį, suformavusi individualų santykį su Žizel vaidmeniu. Būtent vaidmeniu, o ne choreografinė partija, kuri per daugiau nei pusantro šimto metų buvo tobulinama daugelio šokėjų kartų. Kuklus drabužis, pažįstamos mizanscenos – jos Žizel reakcijos pirmajame veiksmе tikros, paprastos, aiškios. Ši gestais ir žvilgsniais pasakojama istorija – dar vienas štrichas amžinam patiklios meilės įvaizdžiui, kurį savaip praturtina kiekvienas šio senovinio baleto, šokamo pagal Jules'o Perrot ir Jeano Coralli choreografiją, spektaklis. Pirmojo veiksmo pradžioje savo vaidmens frazes Hurel tarė santūriai, nesirūpindama šokio ornamentais, o susitelkdama į nuotaikingas paprastos merginos būsenas. Duetai su Albertu (Hoffaltu) – sklandūs, žaismingi, atspindintys nieko bloga nenujaučiančios Žizel viltis. Variaciją – *pas seul*, kurią šiam spektakliui pagal Riccardo Drigo muziką gerokai vėliau sukūrė Marius Petipa,

„Kornetas“ – stulbinamai gražus spektaklis, – jau šiais metais rašė operos kritikė iš Minsko Olga Borščiova. – Jį suvoki kaip prasmingą gyvųjų paveikslų seką. Režisierius Gintaras Varnas, scenografe Medilė Šiaulytė ir kostiumų dailininkas Juozas Statkevičius sukūrė savotišką eilėraštį – spektaklį, pastatytą pagal poetų simbolistų principus.“ (*Kultprosvet.by*, 2015 04 01)

„Pastatymas daro stiprų poveikį“, – rašė kitas kritikas, Danielius Lienhardas iš Šveicarijos (*Schweizer Musikzeitung*, 2014 05 07). Jis akcentavo įtaigų ir estetišką scenovaizdį, pagyrė aukšto lygio solistus, Roberto Šerveniko diriguojamo orkestro pajėgumą ir galiausiai

Hurel šoko tiksliai, ištvermingai atlaikydama visą šuoliukų ant pirštų galų įstrižainę ir baigiamąjį sukinių ratą.

Dramatinį talentą šokėja parodė pirmojo veiksmo pabaigoje – išraiškinga, ekspresyvi kova už mylimąjį, visu kūnu jį užstojant nuo varžovės Batildos, čia buvo nelyg kitos, nežemiškos antrojo veiksmo kovos preludija. Žizel išprotėjimo sceną Hurel suvaidino įtaigiai, su įdomiais niuansais, silpstančią gyvybę akcentavo dviem sukniubimais, išprotėjimą – iškalbinga mimika.

Mélanie Hurel (Žizel) ir Josua Hoffalt (Albertas)

Ypatingo, retai išgyvenamo dramatizmo, kuris užvaldo visus spektaklio veikėjus, šio veiksmo finalui suteikė Ilarijonas (Andrius Žužalkinas), veiksmo pradžioje rodęs savo karštą meilę Žizel ir savaip mėginęs už ją kovoti. Talentingas artistas kuria gyvą, jaudinantį herojų, kuris nori apsaugoti sau brangų žmogų, o tragišką finalą išgyvena ypač desperatiškai – suklupęs, keliais eidamas link nebegyvos Žizel kūno, beatodairiškai atstatęs krūtinę įniršusio Alberto špagai. Šios desperacijos kupinos ir antrojo veiksmo Ilarijono scenos, jo mirtinai išsekinantis šokis su vėlėmis.

sušuko: „Reiktų pamatyti operą dar kartą!“ O pradėjo straipsnį visos Lietuvos pristatymu: „Didžiausia iš trijų Baltijos šalių – Lietuva – maždaug pusantro karto didesnė už Šveicariją, bet joje gyvena keturis kart mažiau gyventojų; vis dėlto šis kraštas turi turtingą kultūros pasiūlą.“

Lapkričio 28 d. spektaklyje dainuos solistai, parengę operos premjerą ir pelnę pripažinimą. Tomas Pavilionis, už Korneto vaidmenį apdovanotas kaip Geriausias 2014 metų LNOBT operos solistas. Jovita Vaškevičiūtė – prabangioji Grafienė ir Markizas – buvo nominuota „Auksiniam scenos kryžiui“.

„Auksinį scenos kryžių“ pelnė ir kompozitorė O. Narbutaitė,

Antrasis veiksmas – kapų ir mirties valdos, tad jį kuriant reikia daug režisūrinės ir sceninės išmoneės. Jau praeityje tie laikai, kai Žizel pakildavo iš kapo, o virš bauginančiai padūmavusio miško valdingai prasklėsdavo Mirta. Tiesa, rūko aparatas dabar kokybiškesnis, tačiau vien jo nepakanka norint sukurti fantasmagorišką šio veiksmo nuotaiką. O ir mirksinčios lempelės labiau primena ne baugų vėlių švytėjimą, o aitriai žalias prieškalėdines dekoracijas. Laimei, bent apšvietimas nesubuitina veiksmo, suteikia

pleventi šalia jo grakštaus piešinio siluetais. Hurel nepiktnaudžiavo ryškiomis pozomis, vaidmens piešinį kūrė iš pustonių, – per nusvarintas rankas ir neaukštus, į priekį pasvirusius arabeskus, kurie, Hoffaltui prilaikant, kėlė lengvo skrydžio iliuziją. Elegiškųjų *adagio* nuotakai atsiskleisti labai padėjo atidūs dirigento Roberto Šerveniko batutos mostai. Žizel vėlės judesių *piano* tapo tinkama įžanga ekspresyviam, žūt būtiniam Alberto šokiui su puikių šuolių papliūpomis.

jam romantiškos paslapties jau pirmojoje Mirtos, vėlių valdovės, pasirodymo scenoje.

Šiame veiksmе choreografija ir veiksmas ypač organiškai susiję, daug dėmesio turi būti skiriama darniems duetams – juk šoka žmogus ir greta jo plevenanti vėlė, todėl būtinas vaiduokliško lengvumo įspūdis. Prancūzams jį pavyko sukurti. Pirmame veiksmе lengvabūdiškas ir elegantiškas Hoffaltas čia akivaizdžiai demonstravo atgailą, nepamiršdamas ir plastiško vyriško šokio efektų. Jis pasirodė ir kaip puikus partneris, sudarydamas sąlygas Žizel vėlei

Nepermaldaujamos vėlių valdovės Mirtos vaidmenį raiškiai sukūrė Olga Konošenko, pirmo veiksmo valstiečių *pas de deux* sklandžiai ir lengvai šoko Nailia Adigamova ir Voicechas Žuromskas. Pirmą kartą Batildą vaidino Aleksandra Ivanova – ji sukūrė ryškų, muzikalų aristokratės paveikslą.

Vasaros pradžioje Lietuvos baleatas po du „Žizel“ spektaklius parodė Džuhai ir Guangdžou miestuose Kinijoje – gal ši kelionė mobilizavo trupę, nes retai rodomas spektaklis (šį sezoną jį bus galima pamatyti dar vieną kartą) atrodė gyvas ir jausmingas.

operos akcentų. Fleitininkas, trimitininkas, būgnininkas atlieka ne tik muzikines, bet ir vaidybines užduotis, o prie koncertinio fortepijono palinkusi pianistė Rūta Rikterė – tai ir muzikinis, ir vaizdinis simbolis.

Belieka pridurti, kad „Kornetas“ jau pradeda savo gyvenimą ir koncertinėje erdvėje. Neseniai vykusiamе „Gaidos“ festivalyje nuskambėjo O. Narbutaitės kūrinio „kein gestern, kein morgen“ („jokio vakar, jokio ryto“) premjera. Kūrinys parašytas pagal Korneto ir Grafienės meilės sceną.

Lapkričio 28 d. „Kornetą“ diriguos Robertas Šervenikas.

LNOBT INF.

Kas nutiko lietuviškam medijų menui?

Situaciją vertina parodos „Remediacija“ kuratorius Jurijus Dobriakovas

Spalio 21–31 d. Kaune, galerijoje „Post“, vyko X tarptautinio medijų meno ir muzikos festivalio „Centras“ paroda „Remediacija“. Jos kuratorius Jurijus Dobriakovas siekė iš naujo aktualizuoti medijų meno sampratą ir apmąstyti jo trumpą istoriją Lietuvoje. Parodos dalyviai – žinomi jaunosios kartos menininkai: Arturas Bumšteinas, Vitalij Červjakov, Tomas Čiučelis, Mindaugas Gapševičius, Bartoš Polonski, Urtė Milda Širvinskaitė, Rimas Sakalauskas, Julijonas Urbonas, Aistė Viršulytė, taip pat 3xpozicija, VILMA.CC ir BALSAS.CC. Pristatydamas parodą kuratorius iškėlė klausimą: „Ar per pastaruosius penkiolika metų Lietuvoje susiformavo stipri ir gyvybinga medijų meno scena?“ Suintriguoti pakvietėme Jurijų Dobriakovą pasidalinti savo, kaip medijų meno procesų dalyvio, patirtimi.

Kaip ir kada susidomėjai medijų menu, kodėl?

Apie 2000-uosius pradėjau aktyviai domėtis eksperimentine elektronine muzika, ji buvo artimai susijusi su platesniu technologinio, skaitmeninio ir medijų meno kontekstu. Todėl lygiagrečiai pradėjau gilintis ir į labiau vizualias bei interaktyvias medijų meno formas. Ypač paveikė keli mėnesiai, praleisti Berlyne 2002 m. vasarą, – tuo metu aplankiau daug įvairiausių koncertų, performansų ir modernaus bei šiuolaikinio meno galerijų ir muziejų. Technologijų naudojimas mene (net formos, kurios šiandien galbūt atrodo pernelyg tiesmukai iliustratyvios) tada atrodė kaip savotiškas ateities pažadas, demokratiškesnės ir „dabar“ jausmu paremtos kultūros prototipas.

Tuo metu gyvenau Klaipėdoje, kur tokiu menu domėjosi gana nedaug žmonių. Juo labiau beveik nebuvo ir erdvių, kur jį būtų galima pamatyti gyvai. Tačiau apie 2003 m. visgi susipažinau su keliais dizaineriais, garso kūrėjais ir vizualiais menininkais (Ernu Šimkūnu, Devidu Krutkevičiumi, Kristijonu Lučinsku ir kt.), kurie susibūrė į neformalų kolektyvą „Miglos_lab“ ir bandė kurti įvairius projektus pajūryje. Per tą terpę susipažinau su Nomedos ir Gedimino Urbonų iniciatyvomis Vilniuje, pirmą kartą sudalyvavau (trečiajame) festivalyje „Centras“ Kaune ir konferencijoje „RAM6“ Vilniuje, kuri vyko ŠMC ir sutraukė daug tuo metu aktyvių jaunų lietuvių menininkų, besidominčių technologijomis ir skaitmenine kultūra. Tai buvo savotiškas apreiškimas. Kartu didelę reikšmę turėjo ir interneto atsiradimas namie – naudodamasis juo kūriau įvairias kūrybinio turinio

Jurij Dobriakov

sklaidos platformas (pvz., virtualią elektroninės muzikos leidyklą „Surfaces Netlabel“) ir bendravau su Vilniuje gyvenančiais garso menininkais. Vėliau, kai 2005 m. persikrausčiau į Vilnių, viskas įgijo dar didesnį pagreitį.

Kaip lietuviškas medijų menas atrodė prieš penkiolika metų?

Žvelgiant iš šių dienų pozicijų, jis atrodė gana utopiškai. Buvo didžiulis tikėjimas, kad (kritiškai permąstytos) komunikacijos technologijos padės sukurti geresnį ir atviresnį rytojaus pasaulį. Buvo nuojauta, kad tuoj jau tikrai gyvensime McLuhano „globaliajame kaime“, kad praktiškai visas problema išspręs laisva informacijos ir duomenų cirkuliacija. Kitaip tariant, atrodė, kad viskas tuoj pasikeis. Viskas iš tiesų pasikeitė, bet kiek vėliau ir visai kitaip, nei buvo tikėtasi anuomet.

Tiesa, nemačiau pirmųjų su medijų menu susijusių renginių, iki 2000-ųjų vykusių daugiausia Vilniuje, – tų pačių Urbonų laikinos medijų meno laboratorijos „Jutempus“ įsikūrimo, 1995–1997 m. jų inicijuoto tarptautinio projekto „Ground Control: Technology and Utopia“, „tvvv.ploto“ laidų ir kt. Panašiu metu Mindaugas Gapševičius, Kęstutis Andrašiūnas ir Darius Mikšys įkūrė virtualią instituciją „Institutio Media“ (www.o-o.lt), apie kurią taip pat sužinojau tik gerokai vėliau. Tačiau tuomet, kai asmeniškai „atradau“ medijų meną, aktyviausi scenos dalyviai buvo daugiau mažiau tie patys. Iki 2004–2005 m. viskas sukosi daugiausia aplink Urbonų platformą (nors buvo ir kitų „ašių“ – tas pats „Centras“ Kaune, Virginijaus Kinčinaičio kuruojamas festivalis „Enter“ Šiauliuose, galerija „Intro“ dabartinio VDA „Titaniko“ vietoje ir kt.), ilgainiui jų „misiją“ perėmė jaunesni iš jų projektų „išaugę“ veikėjai – Vytautas Michelkevičius, Andrius Rugys, Tautvydas Bajarkevičius ir kiti. Svarbų vaidmenį atliko ir svetur gyvenantys menininkai, teoretikai ir dėstytojai – jau minėtas Mindaugas Gapševičius („Migrating Art Academies“), Ignas Krunglevičius, Žilvinas Lilas. Daugelis jų tebėra aktyvūs, tik nebūtinai toje pačioje srityje.

Sakai, kad medijų menas nebėra aktuali kolektyvinė realybė. Kodėl taip manai?

Visų pirma todėl, kad šios sąvokos praktiškai nebevartoja patys menininkai (nors ji vis dar vartojama akademinėse programų pavadinimuose ir turinyje – pvz., VDA, VDU yra medijų meno katedros). Retas lietuvių menininkas šiandien pasakytų, kad kuria būtent „medijų meną“. Deja, panašu, kad ši sąvoka tapo anachronizmu arba tiesiog reiškiniu, kuris buvo aktualus tik tam tikram laikotarpiui, o paskui neteko „likvidumo“ (kaip, pavyzdžiui, ir „postfotografija“). Be to, nebėra ir aktyvios visą sceną vienijančios platformos – anksčiau (nuo 2005 iki 2010 m.) tokia platforma buvo Vytauto Michelkevičiaus ir kolektyvo redaguotas žurnalas apie medijų kultūrą „balsas.cc“, išsivystęs iš Urbonų medijų meno laboratorijos „VILMA“. Kai kurie menininkai ir toliau tebenaudoja naujas technologijas savo kūryboje (pvz., Julijonas Urbonas), tačiau nebėra tokio toje srityje dirbančiųjų bendrumo jausmo kaip anksčiau. Įvyko tam tikra individualizacija, menininkai labiau linkę koncentruotis į asmeninės kūrybos plėtrą, o ne į jos priskyrimą bendram laukui ar bendruomenei. Savaime tai nėra blogai. Turbūt scenarijus labai logiškas.

Kas dar per tą laiką pasikeitė?

Nuo savotiško technologinio fetišizmo dalis menininkų perėjo prie labiau konceptualių meno formų, kur konkrečios priemonės nebesvarbios – svarbesnė yra idėja, o jai parenkamos išraiškos formos gali ir neturėti nieko bendro su naujomis technologijomis. Kita dalis susitelkė į technologinį meną kaip savotišką amatą ir dirba su pačiomis naujaisiomis technologijomis tokiu būdu, kad galutinis rezultatas yra labiau neturėti nieko bendro su naujomis technologijomis. Kita dalis susitelkė į technologinį meną kaip savotišką amatą ir dirba su pačiomis naujaisiomis technologijomis tokiu būdu, kad galutinis rezultatas yra labiau neturėti nieko bendro su naujomis technologijomis. Kita dalis susitelkė į technologinį meną kaip savotišką amatą ir dirba su pačiomis naujaisiomis technologijomis tokiu būdu, kad galutinis rezultatas yra labiau neturėti nieko bendro su naujomis technologijomis.

į kitą erdvę ar etapą, todėl nejaučia bendros „medijuotos“ praeities refleksijos poreikio.

Iš vis dar aktyvių ir nuosekliai technologinio ir medijų meno srityje dirbančių kūrėjų paminėčiau tą patį Mindaugą Gapševičių, Igną Krunglevičių, Bartošą Polonskį, Rimą Sakalauską, Julijoną Urboną. Yra ir kitų, galbūt jaunesnių, su jais susiduriu mažiau. Tačiau jų raiška ir požiūris į technologijas šiuo metu yra tiek skirtingi, kad praktiškai neįmanoma apibrėžti dabartinio lietuviško medijų meno.

Kodėl parodos anotacijoje var-toji žodį „nutiko“?

Man įdomu, kad medijų menas Lietuvoje praskriejo kaip kometa. Praėjo nedaug laiko tarp jausmo, kad medijų menas yra „gyvas“ ir aktualus, ir suvokimo, kad jis jau „praėjo“. Lietuvos meno laukui tai yra blogai ta prasme, kad yra mažiau įvairovės. Su Vytautu Michelkevičiumi esame kalbėję, kad Lietuvoje vis laimi conceptualaus šiuolaikinio meno diskursas (kuriam atstovauja, pavyzdžiui, ŠMC). Kiti diskursai šitos konkurencijos neatlaiko ir iš-tirpsta jame arba paprasčiausiai išnyksta. Latvijos meno scenoje įvairovės yra daugiau, tačiau didesnė ir meno lauko fragmentacija. Kita vertus, sunku sakyti, kad medijų meno diskurso nuslopimas viso Lietuvos meno lauko kontekste yra neigiamas – galbūt to diskurso čia net nereikėjo arba reikėjo tik tiek, kiek jo ir buvo?

Kokias medijas dabar naudoja Lietuvos menininkai?

Šiandien menininkai daugiau sia naudoja įvairius virtualios realybės prietaisus, 3D vaizdo projekcijų modeliavimą erdvėje (*video mapping*), interaktyvius sprendimus. Tačiau tai vis labiau tampa jau egzistuojančių technologijų pritaikymu, nes patys menininkai išmoka to iš interaktyvių technologijų industrijos, kurioje dirba. Gerokai mažiau yra bandymų „nulaužti“ šias technologijas arba kritiškai jas apmąstyti. Panašu, kad su technologijų naudojimu versle, pramogų industrijoje ir t. t. yra daugiau mažiau susitaisyta – galima sakyti, kad iš lietuviško medijų meno dinga kairysis „antisisteminis“, „kiberpanko“ diskursas. Nors tuo pačiu metu akivaizdu, kad „pasidaryk pats“ ideologija ir įvairūs technologijos praktikų klubai kuriasi vienas po kito, tačiau jų propaguojamas technologijų naudojimo būdas labiau artimas verslumo ir kūrybinių industrijų mentalitetui. Tai pat reikia pridurti, kad dalis menininkų šiuolaikines technologijas naudoja grynai kaip metaforas, neafišuodami jų veikimo mechanizmų – pavyzdžiui, taip dirba „Pakui Hardware“ (Neringa

Černiauskaitė ir Ugnius Gelguda), tačiau jie ir neįvardija savo kūrybos kaip medijų meno.

Kas tau asmeniškai medijų mene, praeities ir dabartiniame, įdomiausia?

Įdomiausia ir svarbiausia technologiniame ir medijų mene man visada buvo jo potencialas kurti kitokius, utopinius visuomenės modelius ir kritiškai apmąstyti esamąjį. Tam tikra prasme geras medijų menas man yra technoskeptiškas menas. Tai menas, kuris nepriima verslo ir politikos struktūrų siūlomų žaidimo taisyklių technologinės raidos srityje. Šiandien tokio meno Lietuvoje aš beveik nebematau.

Kas yra „lietuviško medijų meno dvasia“?

Man tai yra tam tikras neilgas laikotarpis (viso labo dešimtmetis, maždaug tarp 1997 ir 2009 m.), kai medijų menas Lietuvoje galėjo būti. Tas potencialas pasireiškė įsimintinais kūriniais, renginiais ir projektais, tačiau neįsitvirtino kaip kažkas, kas ir šiandien būtų taip pat gyva ir aktualu. To dešimtmečio kolektyvinę (nes tada viskas buvo būtent apie kolektyvus ir bendruomenes – šiandien to praktiškai nebėra) dvasią ir norėjosi „iškviesti“. Manau, kad iš dalies tai pavyko, nes kai kurie dalyviai ir žiūrovai sakė, kad parodoje patyrė keistą „anachronistinę“ būseną, o ir mane patį eksponuojant parodą apėmė savotiškas (neįvykusios, neišsipildžiusios) „ateities praeityje“ jausmas. Dar labiau tą jausmą būtų sustiprinusi, pavyzdžiui, videodokumentacija iš minėtos 2004 m. konferencijos „RAM6“, kurios įtraukti nepavyko.

Kaip manai, ar pavyko grąžinti medijų meno sampratą į akiratį?

Manau, bent jau trumpam pavyko. Ta samprata niekur nebuvo dingusi iš akademinėse institucijose akiračio, tačiau vienas iš parodos tikslų ir buvo iškelti klausimą: ar akademinės medijų meno programos galiausiai išsiverčia į gausią ir kokybišką medijų meno produkciją? Tačiau nežinau, kiek įmanoma tą sampratą ir sąvoką grąžinti į aktyvią vartoseną medijų lauke. Greičiausiai to jau neįmanoma padaryti. Jaučiu, kad atėjo laikas bent jau rimtesniam moksliniam darbui apie Lietuvos medijų meno istoriją ir raidą.

Taigi, kokia diagnozė: ar per pastaruosius penkiolika metų Lietuvoje susiformavo stipri ir gyvybinga medijų meno scena?

Sakyčiau taip: tam tikru metu buvo stiprios ir gyvyingos užuomazgos, tačiau „scena“ užgeso, išsibarstė arba transformavosi į kai ką kita, taip iki galo ir nesusiformavusi.

KALBINO AGNĖ NARUŠYTĖ

Niekuo dėtas Charcot

ATKELTA IŠ 1 PSL.

tekstai ant sienų („Isterijos posūkis“: Fredrico Jamesono tekste „modernybės“ sąvoką pakeitus „isterija“, konstatuojama „(post)isterinė“ būklė), erdviai išdėlioti visose trijose galerijos salėse, palieka gerą optinį įspūdį. Patirti vaizdai švelniai įsirėžia atmintin ir nekelia jokių klausimų, nes atmintis, bent jau manoji, atmeta visą balastą.

Deja, rašydama recenziją, noriu tiksliai žinoti, kas ten yra, tad viską nusifotografuoju. Tuomet pamatau, kad menininkė, siūlydama žiūrovui pabaigti savo tyčia nepabaigtus pasakojimus, nepasitiki jo nuovoka, išprusimu ir vaizduote, nes jam prieš nosį išskleidžia ištisą intertekstualių nuorodų pluoštą. Kritikas vieną ar kitą vaizde ar tekste atrastą nuorodą dažnai praryja kaip jauką, džiugiai puola prie vikipedijos ar reikiamų knygų ir tuomet mažiau aiškinasi, kaip čia viskas padaryta. Pastarojo dalyko menininkai kaip tik labai nemėgsta. Jie norėtų, kad meno suvokimo taisyklės sutaptų su jo kūrėjų tikslais. Laisvydė nori diktuoti suvokimo taisykles, mažą to – mėgina įstumti žiūrovą į kampą: „kiekviena būsima šių darbų interpretacija pagrįsta unikalia žiūrovo padėtim ir patirtim. Ir tai man labai įdomu.“ Apie kokią (unikalią) padėtį čia kalbama – šeiminę, turtinę, visuomeninę? Ar turima galvoje, kad dėl žiūrovo patiriamo nepasitenkinimo kaltas jo paties polinkis į isteriją?

Nepasitenkinimą šioje parodoje man kelia ir kai kurie interneto aforizmai („Prabilk, jei tavo žodžiai bus gražesni už tylą“), bet labiausiai – Charcot „Fotografinės *Salpêtrière* ikonografijos“ vaizdų reprodukcijos. Greta iškabinti *belle époque* skelbimai, siūlantys „elektropatinį diržą“, treniruoklius ir kitas priemones moterims bei vyrams nuo silpnų nervų, isterijos, silpnaprotystės, nemigos, inkstų ligų ir impotencijos, asocijuojasi su Alano Parkerio filmu „Kelionė į Velvilį“ („The Road to Wellville“, 1994) apie sveiko gyvenimo propaguotoją daktarą Kelogą (Anthony Hopkins) ir jo sanatoriją. Bet mano skaitytos (ir aprašytos) knygos byloja, kad XIX a. 7-ajame dešimtmetyje Paryžiaus *Salpêtrière* ligoninėje daktaro Jeano-Martino Charcot įsteigtas moterų nervų ligų skyrius buvo ne sanatorija, o veikiau kalėjimas. Ten sukurtas isterijos simptomų sąvadas – tai sunkus ir gėdingas epizodas Vakarų mokslo, visuomenės raidos ir vizualios kultūros istorijoje.

Charcot isterijos diskurse tikrovė ir išmonė, žinojimas ir prievarta, atvaizdavimas ir performatyvumas, akivaizdumas ir priežiūra susipynė savitu makabrišku būdu. Fotografija „isterikių“ kančias leido paversti vaizdais – muziejaus eksponatais, kuriuos galima rūšiuoti ir

sisteminti. Skausmas, nematoma būsena, jų kūnuose pirmiausia tapdavo regimais simptomais ir tuomet šie būdavo fotografuojami pagal nustatytas taisykles. Nuotraukos išduoda, kad tariamai autentiška egzistencija, kaip ir bet kioje fotografijoje, čia sukurta sceninėmis priemonėmis. Nors, kita vertus, isterijos pamėgdžioti neįmanoma, nes ji pati yra spektaklis ir tapatumo sutrikimas. Moterų vaidyba ligoninės fotostudijoje virsdavo tikru priepoliu. Vienintelė Charcot atrasta šios menamos ligos priežastis – praeityje patirtas trauminis įvykis, ir tam, kad simptomai atsirastų prieš kamerą, to įvykio prisiminimą pacientėms jis sužadindavo įvairiais būdais. Priepolius sukeldavo ir pančiai ar tramdomieji marškiniai, elektros šokas, tamsa ar akinamai ryški šviesa, kurtinami gongo garsai, psichotropinės medžiagos, hipnozė ir net pati fotografavimo situacija. Tikrasis vėliau atrastas moterų nervinių sutrikimų veiksnys – tai šeiminių gyvenimas, vyro tironija ir privatumo stoka namuose, kurie moterims neretai tapdavę kalėjimu. Iš vieno pragaro jos patekdavo į kitą, dar baisesnį, ir nenorėdamos likti ten uždarytos amžinai turėjo prisitaikyti, paklusti,

Laisvydės Šalčiūtės parodos fragmentas

bendradarbiauti, sužavėti gydytojus ir išpildyti jų lūkesčius.

Albumai su tūkstančiais lentelėmis išdėstytų moterų nuotraukų visada labiau domino ne gydytojus, o menininkus. Siurrealistai 1928 m. atšventė daktaro Charcot didžiojo išradimo penkiasdešimtmetį, žurnale „La revolution surrealiste“ išspausdinę vaizdus su mylimiausios Charcot pacientės Augustinos ekstazėmis. Nekeista, kad juos sudomino moterų kančios, nes jų mene mizoginija pasiekė tokių lygį ir įgijo tokias kraštutines formas, kad net jie patys nusistebėję ėmė tai reflektuoti. Per siurrealizmą Charcot isterija pateko į dailėtyros diskursą. Sąsają su isterija ir Charcot „Ikonografija“ galima įžvelgti XX a. 7–8-ojo dešimtmečio feministiniame mene – kūno akcijose ir performansuose. Nebylų kūnišką protestą ir geismo išraišką, anksčiau laikytą isterijos

simptomais, Yoko Ono, Carolee Schneemann, Valie Export, Gina Pane ir kitos menininkės pavertė artikuliuota meno kalba. Jos aukojo savo kūną menui, neįprastai su juo elgėsi, žalojo, pateikė kaip vulgarių geismo arba atstumiantį šleikštulio objektą, atvirai rodė masturbacijas, nėštumą, senatvę, ligas, parodijavo stereotipinius moters vaizdinius mėgindamos atsikovoti subjekto statusą ir teisę reprezentuoti moters seksualumą, siekdamos sugriauti fetišistinių moters kūno idealą, priešintis destruktivių mizoginiškų fantazmų įkūnijimui. Tačiau, kaip atkreipė dėmesį feministinė dailėtyra, riba tarp herojės ir aukos šių menininkių kūryboje buvo labai trapi.

XX a. 9-ajame dešimtmetyje besiformuojančiame tarpdalykiniame kūno diskurse Charcot „Ikonografija“ buvo mėgstamas neverbalinės kūno kalbos pavyzdys. Menininkėms šis vaizdų archyvas tapo nepamainomu apropriacijos ir perdirbimo šaltiniu. Antai Niujorko menininkė Mary Kelly projekte „Interim“ (1985) Charcot atrastas „aistringas laikysenas“ („attitudes passionelles“) – grėsmės, maldos, aistros, ekstazės – iliustravo vietoj moterų fotografuodama įvairiai

Juolab kad Šalčiūtės paveiksluose matyti ne isterijos priepoliai, o džiaugsmingas šėlsmas. Moterys čia šėlsta ne tik po vieną, kaip isterikės, bet ir dviese ar būriais. Eina imtynių, bučiuojasi, šlapinasi, šoka į jūrą. Jos atvirai rodo savo genitalijas, iš jų akių sklinda prožektorių šviesa, o galvas gaubia aureolės. Šalia žodžių „attitudes passionelles“ paveiksluose užrašyti vardai – pusiau gyvate virstančios maudulės Meluzinės, kurios tuomet mylimajam buvo nevalia matyti, ar herojiškos galvažudės Juditos – neblogiau pakutena vaizduotė, ypač kai prie Juditos, tiesiai į žiūrovus susiojančios ant grybo, matyti ką tik nukirsta krauju srūvanti briedžio galva, o prie paveikslų – po stiklo gaubtu pavožtas visiems lietuviams gerai žinomas grybas meduolis.

Sunku pasakyti, kada ir kaip iš XIX a. Paryžiaus persikeliame į XX a. Lietuvą. Glamūrinis „antiseptinis bučiny“ galėtų vykti ir daugia kultūriame, į globalius kinematografinius malonumus įnikusiame lenkmečio Vilniuje, bet „elektropatiniam diržui“ antrinant gyvatė ar žaltys per Ievą ir Kleopatrą veda tiesiai link lietuvių tautos pasididžiavimo – pasakos apie Eglę žalčio žmoną, nors šiame paveiksle virš žydrųjų elnių poros nupieštas ne pajūrio peizažas, o mažas Gedimino kalnas su pilies bokštu. Chimeros ir bokštai iš guminių lėlyčių galvų turi prancūziško siurrealizmo dvasios, ypač kai ant jų lyg ant yrančios mėsos ropoja (plastikinės) musės, bet prie skydų prikaltos galvos su medžio šakelių ragais labiau primena vieną garsų medžioklės trofėjų rinkinį, eksponuotą Radvilų, o vėliau lyg ir turėjusį atsidurti Valdovų rūmuose (įdomu, kur jis dabar?). Kad raguotųjų kolekcija taip pat yra isterijos sąvado perdirbinys, byloja lotyniški užrašai *tesdudo furiosa*, *apis furiosa* – įtūzusi vėzlė, bitė ir t. t., ir „įtūzusi“, „pašėlusi“ čia moteriškos giminės, net jei tai ir nesutampa su gyvūno vardo gimine (jei beveik nebūna vyriškos lyties lėlių, juk dar nereiškia, kad nebūna raguotų vyrų).

Kad šiuolaikiniame mene vis dar aktualus kunstkameros modelis, pastebėjau Venecijos bienalėje. Šalčiūtės parodoje, be kunstkameros, dar yra užuominų į kitokią, labiau būtent XIX amžiui būdingą vaizdų ir objektų eksponavimą. Priešais paveikslą, vaizduojantį moterį neįtikėtina isterikės ar, veikiau, cirko akrobatės poza, prie grindų prikalti padėvėti bateliai. Jolita Mulevičiūtė knygoje „Besotis žvilgsnis“ (2012) remdamasi kitais veikalais rašo, kad demonstruojant publikai Galicijoje gimusio dailininko Marcelio Suchorowskio paveikslą „Nana“ (1881), vaizduojantį „nuogą raudonplaukę gražuolę, gulinčią ant tigro kailiu uždengtos kanapos

ir vylingai, netgi įžūliai žvelgiančią į žiūrovą, (...) stengtasi sustiprinti daiktiškumo įspūdį ir priversti lankytojus bent akimirkai patikėti regint (...) tikrą vaizdą. Todėl drobė rodyta kaip diorama – tamsioje patalpoje, apšviesta stipriais elektros reflektoriais, apsupta tikrų buduaro atributų bei prabangių drapiruočių, su prie rėmo „atsainiai“ numestais atlaso bateliais“ (p. 151–152).

Girdėjau, kad Laisvydės batus prie galerijos grindų prikėlė parodos kuratorė Laima Kreivytė. Parodoje neįmanoma griežtai apibrėžti menininkės ir kuratorės indėlio, lygiai kaip ir nėra aiškos ribos tarp reprodukuojamo (ir reprodukuoti itin pritaikyto, fotogeniško) estampo ir unikalaus tapybos darbo, tarp vidinės paveikslų erdvės ir galerijos erdvės. Kiškučiai lipa iš paveikslų ant galerijos grindų, žodžiai (sentencijų vertimai į lietuvių kalbą) atsiduria drobių užribyje ant sienų ir tarsi tampa paveikslų pavadinimu, „elektropatinis diržas“ virsta žalčiu. Neįpareigojantis (poetinis, estetinis) žodžių ir vaizdų ryšys, atrodo, reikalauja ir tam tikro santykio tarp rodomo ir paslėpto, tarp akivaizdybių ir nuojautos sukeliančių užuominų. Bet čia, mano galva, kalbama ir rodoma pernelyg daug.

Filmuke „Tapyba sriubos šaukštu“ atskleidžiamas paveikslų gaminimo procesas. Menininkė raižo piešinį faneros lakšte, tepa dažais, prispaudžia jau paspalvintą drobę ir tada ešą kelias valandas brūžina sriubos šaukštu, kol atsispaudžia. Tuomet toliau tapo (spalvina) dažais. Visa tai primena ne spalvinamą fotografiją, kaip ji sako, o spalvintus estampus, linoleumo ar medžio raizinius, kurie buvo madingi Lietuvoje XX a. 7-ajame dešimtmetyje. Beje, tada buvo Eglė žalčių karalienė ir galvažudė Žaliabarzdė įveikusi drąsi Vilniaus mergelė, o čia – diržu išvaymas iš rojus ir Judita su nukirstai briedžio galvai skirtu meduoliu, ten – grubaus kaimo meistrų raizinio (religinio turinio), čia – *belle époque*, *art deco* ir komikso estetika, ten – lietuvių folkloro interpretacijos, čia – europinės civilizacijos perlai, ten – infantilumas ir posūkis nuo jo, čia – pasakos suaugusiems. Laisvydės kūrinių dialogas, nori ji to ar ne, su Lietuvos daile vyksta ne vien technikos požiūriu.

Paroda veikia iki lapkričio 28 d.

Kinas pagal „Scanoramą“

Iš kritiko dienoraščio

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Nors mačiau apie 30 „Scanoramos“ filmų, svarbiausias šių metų išpūdis – Hou Hsiao-hsienio „Žudikė“. Taivano režisieriaus filmai visada išsiskiria keista savybe – vizualinis jų grožis žadina ne tik estetinį pasigerėjimą, filmus žiūri tarsi klau-sytumais muzikos ar grožėtumais tobula filosofo fraze, įsimena tanki ir melancholiška rodomo pasaulio atmosfera. Šikart išpūdis dar gilesnis. „Žudikė“ sukurta sekant *wuxia* žanru, kurį pasaulyje išpopuliarino Ango Lee filmas „Sėlinantis tigras, tykantis drakonas“, bet susižavėjimas labiau intelektualus. Hou nukelia į senovės Kiniją ir rodo merginą (Shu Qi), kuri vaikystėje buvo pagrobta iš generolo šeimos. Ją užaugino vienuolė – kovos menų meistrė. Mergina tapo tobula žudike ir įsakymų vykdytoja. Dabar ji siunčiama atgal į tėvų namus, kur turi nužudyti vis daugiau politinės įtakos įgyjantį valdytoją, kadaise buvusį merginos sužadėtinį. Tačiau herojė neskuba vykdyti įsakymo.

Lėtas „Žudikės“ ritmas ir preciziškai sukomponuoti kadrai leidžia įsižiūrėti į dramą, vykstančią filmo herojės širdyje, nors Hou ir operatorius Ping Bee Lee ją rodo tarsi iš toli, pabrėždami distanciją. Mergina stebi rūmų gyvenimą, jų gyventojų intrigas, begalinę valdžios galią, buvusio sužadėtinio mylimas moteris visą laiką likdama lyg už nematomos ribos, kurią režisierius kuria užuolaidomis, drapiruotėmis, langų ir rūmų interjerų elementais. Taip filme atgyja ir senoji kultūra, jos prabanga ir spalvos, kasdienė buitis ir net garsai. Net svarbios veikėjos kovos netrikdo tokio požiūrio – jos ne pagrindinis pasakojimo ar veiksmo elementas. Kovas, kaip ir veikėjų pokalbius, dažnai užgožia muzikos garsai, paukščių čiulbėjimas ar vėjo ošimas.

Hou moka įsiklausyti ir įsižiūrėti į pasaulį, kurio peizažai atrodo amžini, verti ilgos, beveik budistinės kontempliacijos, bet juose gyvenantys žmonės – trapūs. Pagrindinė veikėja vis dvejoja ir stebi. Palaipsniui suprantanti, kad „Žudikės“ temos – garbė ir pasirinkimas. Mergina nori išlikti lojali ir garbinga, ji nebegali būti tik įrankis svetimos rankose. Ji nori rinktis pati, bet neįvykdo pažado, išvyksta, ir filmo pabaigoje gali įžiūrėti tik tolstantį jos siluetą. Hou, regis, priartėjo prie savo mokytojo Yasujiro Ozu, kuris neskučiuose filmuose taip pat stebėjo kasdienybę pasinėrusius, bet priverstus rinktis, aukotis ar rezignuoti savo herojus.

Gerau suprantu, kodėl prancūzų kritikai protestavo prieš Kanų žiuri sprendimą skirti „Žudikei“ tik

„Žudikė“

apdovanojimą už geriausią režisūrą, nes filmas nepalyginamai geresnis už „Auksine palmės šakelę“ šiemet apdovanotą Jacques'o Audiard'o „Dypaną“. Šis profesionalus, tvirtai dramaturgiškai „sukaltas“ (išskyrus neįtikinančią pabaigą), bet, manau, prizas „Dypanui“ atiteko pirmiausia už aktualią temą. Filmo herojus Dypanas yra pabėgėlis iš Sri Lankos. Jis buvo tamilų sukilėlis, į Prancūziją atvyko su padirbtais dokumentais ir fiktyvia žmona bei dukrele.

Dypanas iš visų jėgų kabinasi į gyvenimą: jis dirba kiemsargiu priemiesčio daugiabučių kvartale, kur siautėja nusikaltėliai ir bijo koją įkelti vietos policininkai. Audiard'ą visada domino nusikalstamumas šių dienų Prancūzijoje, čia gyvenantys arabai, bet naujame filme tai vis dėlto tik fonas. Daug įdomiau režisieriui stebėti, kaip Dypanas, tariama jo žmona ir devynerių metų našlaitė bando kartu pradėti naują gyvenimą – mokyti prancūzų kalbos, papročių, kaip jie pamažu ima suprasti vienas kitą ir net pasijunta šeima. Ypač subtiliai rodomi Dypano ir jo tariamos žmonos santykiai, jų raida.

Audiard'as bando pažvelgti į situaciją savo herojų akimis ir, regis, taip išvengia daugybės filmų apie imigrantus stereotipų. Čia nėra tik blogų ir tik gerų personažų. Imigrantai gudrauja ir meluoja, tačiau

ir vietiniai nelabai rūpinasi, tarkim, kas bus Dypanui atsidūrus visų apleistame užkampyje. Todėl vyras, paskui kurį driekiasi pilietinio karo šešėlis, bus priverstas kovoti už save ir už šeimą, bet filmas netikėtai įgis gal net kitą, nei buvo sumanyta, ištarmę ir taip taps universalesnis, nes virs pasakojimu apie tai, kiek daug gali žmogus, atsidūręs kraštutinėje situacijoje.

„Scanoramoje“ ir šiemet buvo daug filmų iš Skandinavijos, kurie dar kartą patvirtino įtarimą, kad šių dienų režisieriai nori būti suprasti visų – net tų, kurie nemoka ar nebando mąstyti. Tad filmai tampa paprastesni, bet dažnai ir primityvesni. Sannos Lenken „Mano sesutė“ (Švedija) iš pradžių žadėjo subtilią brendimo studiją: apkūni Stela (tikrai ypatinga Rebecca Josephson) su pavydu žiūri į vyresnę seserį Katją, kuri graži, puikiai čiuožia, ir net įsimyli jos trenerį. Tačiau netrukus filmas tampa nuobodžia ligos istorija, mat Katja neprisi-pažįsta, kad jai anoreksija, o Stela nedrįsta apie tai pasakyti tėvams. Subtilių pastebėjimų vietą užima didaktika ir primityviai parodytos itin stereotipiškų mergaičių tėvų kančios. Galiu įsivaizduoti, kad

„Mano sesutė“ bus rodoma mokyklose ir gydyklose kaip gera problemos iliustracija, filmą aptarinės žiūrovai bei mokytojai ir jis gal net

„Mano sesutė“

„Lobis“

atneš tam tikros naudos. Tačiau negaliu susitaikyti su tuo, kad filmai (ypač paaugliams ir jaunimui) vis dažniau tampa tik edukacine priemone, o ne pilnaverčiu išgyvenimu ar net sukrėtimu. Tačiau gerų intencijų kupini kūrėjai kaip velnias kryžiaus jų ir vengia, nes bijo, kad filmas gali tapti sunkus, sudėtingas ar net išvarginti jaunuosius žiūrovus, kuriems visuomenė pažadėjo laimingą vaikystę.

Man regis, toks požiūris suformavo ir „Scanoramos“ atidarymo filmo – „Prieš gamtą“ (rež. Ole Gierver, Marte Void, Norvegija) herojų Martiną. Tai trisdešimtmetis, turintis darbą, žmoną, vaiką, bet visu tuo besibodintis ir išgyvenantis amžiaus krizę. Todėl kartais jam kyla net egzistenciniai klausimai, kurių jis nesugeba įvardyti, nors pats dažniausias – ar skirtis su žmona. Savaitgalį Martinas patraukia į kalnus ir gana monotonišką jo kelionę visą filmą lydi toks pat monotoniškas monologas „Ką matau, apie tai kalbu“. Martinas maudosi, šokinėja per kupstus, masturbuojasi, laksto nuogas, naktį miegmaišyje susapnuoja košmarą ir apsišlapina, „kabina“ miško namelyje sutiktą merginą... Atspindintis skurdžią pasaulėjautą ir patirtį vidinis Martino monologas ir yra filmo pagrindas, bet kartu jis gana provokatyvus, todėl pasakojimas apie vienaląsčio gyvenimą ir filmo pabaigą virsta savaip originalia ir net komiška išpažintimi apie šiuolaikinio vyro dalį.

Corneliu Porumboiu filmo „Lobis“ herojus Kristis iš pirmo žvilgsnio panašus į Martiną. Jo gyvenimas taip pat apsiriboja darbu ir šeima, tačiau Kristis tikrai nuoširdžiai myli sūnų, todėl nusprendžia kartu su kaimynu vykti ieškoti neva šio senelio užkasto lobio. Jis jaučiasi įsipareigojęs vaiko svajonėms. Režisierius išsaugojo rumunų Naujosios bangos hiperrealistinį stilių ir formos paprastumą, bet iš tikrųjų sukūrė komediją – parabolę apie šiuolaikinį Kandidą. Morališkas keliais prasmų dugnais „Lobis“ – bene šviesiausias ir optimistiškiausias šios „Scanoramos“ filmas.

Juodžiausias, matyt, bus debiutinis László Nemeso „Sauliaus sūnus“. Šiemet Kanuose šis filmas apie Holokaustą tapo tikra sensacija ir buvo apdovanotas Specialiuoju žiuri prizų. Nemesas remiasi gerai apgalvotu formaliu sprendimu: kamera nuolat susitelkusi į Sauliaus Auslenderio, kurį suvaidino rašytojas Géza Röhrigas, veidą. Viskas, kas vyksta aplink jį, tampa sukrečiančiu, bet fonu. Jis pragariškas, nes žydas iš Užgorodo Saulius dirba konclagerio zonderkomandoje – palydi į dujų kameras naujai atvykusius, o paskui renka lavonus ir juos degina. Filme rodoma viena

ypatinga Sauliaus gyvenimo para. Vyras nori palaidoti dujų kameroje rastą gyvą, bet paskui karininko nužudytą berniuką (ar tai iš tikrųjų jo nesantuokinis sūnus, lieka neaišku), bet Sauliaus ryžtas erzina kitus kalinčius, nes zonderkomandą nuspręsta likviduoti ir jie rengiasi pabėgimui.

Pirmas filmo trečdalis pritrenkia ir forma, ir konclagerio įvykių, detalių, dialogų nuotrupų tempu, bet „Sauliaus sūnui“ įpusėjus ryškėja formos monotoniška – su personažu susitapatinti sunku, nes apie jį taip nieko daugiau ir nesužinome, o berniuko laidojimo metafora tampa pernelyg prikišama ir aiški, kad išlaikytų visą filmo svorį. Kita vertus, noras perteikti visą Katastrofos siaubą per vieno niekuo neišsiskiriančio asmens patirtį tikrai įdomus. Net pagalvojau, kad Nemesas savaip pratęsė originalius Lajos Koltai filmo „Likimo atstumtas“ („Faithless“, pagal autobiografinę Imres Kerteszo knygą) formos ieškojimus.

Kažkur skaičiau, kad tai filmas apie Holokaustą jaunosios kartos žiūrovams, nes įtraukia ir priverčia juos beveik fiziškai patirti herojaus būseną. Gal ir taip, nes pastebėjau, kad jaunieji „Scanoramos“ bendradarbiai pristatinėdami filmus dažniausiai rėmėsi savo išpūdžiais ir jausmais, kartais net pamiršdami paminėti filmo autorių. Dabar svarbiausia – asmeninė patirtis. Šviečiamasis amžius ir jo idealai traukiasi, gal todėl prastėja ir filmų dialogų vertimai: vienam vertėjui (ar vertėjai) net žodis „Shoah“ pasirodė nesuprantamas ir jis išvertė tai kaip Šojos vardą.

Tačiau reikia pripažinti: „Scanoramos“ rengėjai kasmet tobulina festivalio koncepciją. Šiemet atsirado ir Specialieji seansai, kuriuose – garsių Azijos kūrėjų filmai. Programa didelė, tačiau kai lygini „Scanoramą“ su „Kino pavasariu“, kuris kasmet plečiasi tarsi norėdamas aprėpti tai, kas neaprepiama, ir pritrenkti abejotino lygio filmų gausa, suprantu, kad kino forumas toks ir turėtų išlikti – conceptualus ir neperkrautas. Vis dėlto Vilnius per mažas kelias savaites trunkantiems renginiams: net „Scanoramos“ salės šį rudenį ne visada buvo pilnos, nors apsikrovę spragėsiais ir gaiviaisiais gėrimais žiūrovai užsukdavo į kino forumo seansus. Festivaliuose vis dažniau kyla klausimas apie lietuvių žiūrovų „kokybę“. Kai mokyklose kinas nedėstomas, kino teatrų repertuaras – prastas, apie kiną profesionaliai rašančių leidinių vos keli ir tarp jų nė vieno kokybiško dienraščio (tokių, žinia, Lietuvoje nėra), festivaliai išlieka viena iš nedaugelio galimybių ugdyti kino kultūrą.

Proto reikia

Krėsle prie televizoriaus

Jaunas rusų žurnalistas Ilja Klišinas parašė straipsnį „Kodėl internetas veda mus į naujuosius viduramžius?“ Kad Apšvietos amžius baigėsi, autorius, matyt, neabejoja. Aš taip pat – tai akivaizdu vos įsijungus televizorių. Iš televizijų studijų ir internetinių tinklalapių, regis, nebeišlenda įvairios būrėjos, astrologės ir kitos panašių paslaugų teikėjos, o jų idėmiai klausosi bent jau vidurinės mokyklas baigę XXI a. pradžios Lietuvos piliečiai ir net Seimo nariai. Beje, ar pastebėjote, kad panašiose laidose pastarieji jaučiasi daug geriau nei savo darbo vietoje? Atsidūrę joje, jie dažnai taip pat jaučiasi lyg šou. Jei netikite, įsijunkite Seimo televiziją. Ji nepakartojama. Už darnią lietuvišką šeimą kovojantis Gražulis – tikrai ne pats groteskiškiausias šio viešojo absurdo teatro personažas.

Šeštadienį nusipirkęs vieną dienraštį kaskart pagalvoju, kad lietuviai tapo idiotų, kuriems pataikauja visos medijos, tauta, antraip laikraščio tiražas būtų kitoks. Vienas internetinis tinklalapis kasdien pateikia daug informacijos apie seksualinį lietuviškų žvaigždžių gyvenimą. Iš visko sprendžiant, kitokio jos ir neturi. Neskiriu Bunkės nuo Zvonkės ir naujųjų pupyčių nuo senųjų, bet apie jas sužinojau ne iš panašių tinklalapių ar kičinių koncertų, o iš kriminalinių naujienų, kurios, beje, taip pat tapo svarbia naujojo lietuviško šou

dalimi. Toks lietuviškas Holivudas: seksas, gangsteriai ir pinigai.

Ko gero, protingais mūsų televizijose dar apsimeta tik politologai ir politikai, bet ir jų aktoriniai sugebėjimai juk ne begaliniai. Vieną dieną supras, kad televiziją žiūri „tikri bachūrai“ (kino teatre mačiau tokį vieno naujo lietuviško filmo anonsą) ir nėra jokio reikalo stengtis. Liberalai to ir neslepia, todėl į būsimas kultūros ministres siūlo nacionaline vertybe save vadinančią rasistę iš Kauno.

Klišinas klausia: „Ką daryti?“ ir pats atsako: „Būtų galima pasiūlyti informacinę ekologiją: sąmoningai riboti informacijos emisiją, vėl jai suteikti vertybių ir prasmių. Esu įsitikinęs, kad tai taps pagrindine kryptimi po penkerių – dešimties metų, nes jau dabar madinga skaitmeninė detoksikacija. Bet tai, matyt, bus paskutinis nevilties riksmas naujųjų Tamsiųjų laikų išvakarėse. Gali būti, kad jau mūsų vaikaičiai persižegnoję bendraus vienas su kitu „smailais“, stebėdami pagyvėjusio mokytojo egzekuciją, nes šis įžeidė miesto astrologą. Arba tikinčiųjų jausmus. Juk nesvarbu ką.“

Galima tik spėlioti, koks likimas būtų ištikęs šių metų gegužę autokastrofoje žuvusį matematiką Johną Neshą jaun., jei jis būtų gyvėjęs viduramžiais. Neshas buvo matematikos genijus. Jo žaidimų teorija kelis dešimtmečius lėmė rinkos

ekonomikos raidą. Jis buvo lygintas su Newtonu, Darwinu, Mendelejevu. 1994 m. mokslininkas apdovanotas Nobelio premija. Tačiau buvo ir kitas Neshas, kuris matė neegzistuojančius žmogelius, laikė save slaptuoju agentu, atsakingu už Kremliaus nurodymų, užšifruotų „The New York“ antraštėse, dešifravimą. Mokslininkas sirgo šizofrenija ir niekas negalėjo jam padėti.

Rono Howardo „Nuostabus protas“ (TV1, 20 d., šįvakar, 22.55) – filmas apie šį mokslininką, jį suvaidino Russelas Crowe. Čia viskas aišku ir numatoma, jei matėte nors vieną filmą, kurio personažas autistas, AIDS sergantis žmogus, neregys ar kitoks nelaimėlis. Už patirtas kančias, atstūmimą, nesupratimą tokiems herojams Holivude visada atlyginama pripažinimu, meile ir kitokiomis gėrybėmis. „Nuostabus protas“ – iš panašių filmų, skatinančių žiūrovus pasijusti geresniais žmonėmis, nes jie kilniai suprato ir užjautė herojų. Pamatyti tikrą istoriją, kurios herojus ne toks ir malonus, o jo mylimoji akivaizdžiai aukojasi tuščiai, būtų ne taip malonu, be to, reikėtų įtempti nuosavą protą.

Rolando Joffė’s filmas „Mylimųjų žiedas“ (TV1, 23 d. 21 val.), ko gero, nuvils tuos, kurie prisimena šio režisieriaus „Mirties laukus“, „Aukštinę palmės šakelę“ Kanuose apdovanotą „Misiją“ ar „Vatelį“, bet patiks tiems, kurie neabejingi indų

„Nesveikais laimingais“

kultūrai ir kinui. 2014 m. baigtas „Mylimųjų žiedas“ nukels į netolimą ateitį – 2020-uosius. Filmą herojų archeologą (Josh Hartnett), tyrinėjantį prie Indijos krantų nuskendusį laivą, ištinka koma. Kovodamas su mirtimi, herojus peržengia realybės ribas, persikelia į XVIII a. Indiją ir pradeda gyventi britų karininko, kuris myli nuostabią moterį, gyvenimą.

„Mylimųjų žiedo“ veikėjui teks rinktis, ar grįžti į realų gyvenimą. Būtinybė rinktis iškils ir Anne Sewitsky filmo „Nesveikais laimingais“ (LRT Kultūra, 25 d. 22.30) herojei Kai, kuri gyvena Norvegijos užkampyje ir lieka optimiste net kai mylimas vyras renkasi medžioklę, o ne seksą su ja. Kai save guodžia, kad nebūna idealių šeimų, bet

kaimynystėje apsigyvena kaip tik tokia, ir moteriai atsiveria akys.

Akys atsivers ir Josho Gordono bei Willo Specko filmo „Nepageidaujami genai“ (TV3, 23 d. 21.45) veikėjai, kurią suvaidino Jennifer Aniston. Jos Keisė yra vienišė ir nusprendžia pasinaudoti dirbtiniu apvaisinimu, nors geriausias moters draugas (Jason Bateman) tam atkakliai priešinasi. Keisė nori įrodyti, kad gali prasmingiau panaudoti savo proto galias ir fizines jėgas, nei nusipirkdama dar vienas basutes už penkis šimtus dolerių. Kita vertus, akys atsiveria ir pasirinkimas iškyla tik toms ir tiems, kurie retkarčiais dar naudoja savo protu.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Anonsai

Artėja Lenkų drama Vilniuje

Lapkričio 24–25 d. Vilniuje bus pristatyta lenkų dramaturgija: vyks pjesės skaitymas, diskusijos, paskaitų skaitys lenkų dramaturgas Piotras Gruszczyńskis, vyks teatro režisieriaus Grzegorz Jarzynos režisuoto kino filmo „Mums viskas gerai“ peržiūra, taip pat bus pristatyta anglų kalba išleista lenkų dramaturgijos antologija ir pjesės „(A)pollonia“ vertimas naujajame „Teatro žurnale“. Visi renginiai nemokami.

Lapkričio 24 d. Lietuvos nacionalinio dramos teatro Studijoje vyks Sebastiano Majewskio ir Andreaso Pilgrimo parašytos pjesės „Kairys dešinys su kulniuku“ skaitymas, režisuotas Kirilo Glušajev. „Andreaso Pilgrimo ir Sebastiano Majewskio pjesė „Kairys dešinys su kulniuku“ – tai šių lenkų kūrėjų vadinamosios „Goebbels trilogijos“ antroji dalis, kurioje du Trečiojo Reicho propagandos ministro žmonos bateliai žaismingai papasakoja savo – ar veikiau savo šeimnininkų bei juos supusios kultūrinės ir politinės terpės – gyvenimo istoriją nuo karo pabaigos iki pat radikalių dešiniųjų jėgų atgimimu paženklintos lenkų šiandienos, – pasakoja pjesės

vertėjas Andrius Jevsejevas. – Be to, tai ryškus atspindys kur kas didesnio pastarojo dešimtmečio Lenkijos teatro visuotinio projekto, kurio esmė – scenoje apmąstyti, įvertinti ir reflektuoti skausmingas bei nevienareikšmiškas lenkų tautos XX a. istorines paradigmas, kurios itin artimos ir mūsų šalies istorinei patirčiai.“

Iškart po pjesės skaitymo vyks lenkų dramaturgijos antologijos „(A)pollonia: Dvidešimt pirmojo amžiaus lenkų drama ir tekstai scenai“ pristatymas, kuriame dalyvaus viena iš knygos sudarytojų – lenkų teatro ekspertė Krystyna Duniec, taip pat dramaturgai – pjesės „Kairys dešinys su kulniuku“ autorius S. Majewskis, pjesės „(A)pollonia“ autorius Piotras Gruszczyńskis ir lenkų dramaturgas bei režisierius Tomaszas Jękotas, taip pat lietuvių teatro kūrėjai ir kritikai. Viešos ekspertų diskusijos metu bus pristatytas ir lietuviškas lenkų pjesės „(A)pollonia“ vertimas į lietuvių kalbą, publikuotas naujajame „Teatro žurnale“.

Lapkričio 25 d. ryte „Menų spaustuvės“ Studijoje II garsus lenkų dramaturgas Piotras Gruszczyńskis skaitys paskaitą apie lenkų dramaturgijos kontekstus ir savo patirtį, o popiet „Skalvijos“ kino centre įvyks žymaus lenkų teatro

režisieriaus Grzegorz Jarzynos kino filmo pagal dramaturgės Dorotos Masłowskos pjesę „Mums viskas gerai“ („Między nami dobrze jest“) peržiūra. Tai humoristinis ir jautrus pokomunistinės visuomenės portretas. Po filmo vyks aptarimas, jam vadovaus teatrologas Andrius Jevsejevas.

TEATRO AGENTŪROS INF.

Naujoji LNDT penkerių metų programa

Lapkričio pradžioje naują penkerių metų kadenciją pradėjo Lietuvos nacionalinio dramos teatro generalinis direktorius Martynas Budraitis. Konkursą užimti LNDT generalinio direktoriaus pareigas M. Budraitis laimėjo antrą kartą. LNDT jis vadovauja nuo 2011 metų.

Kultūros ministerijai pateiktoje naujoje penkerių metų programoje M. Budraitis išskyrė kelias prioritetines teatro veiklos sritis. Daugiausiai dėmesio bus skiriama jaunųjų teatro profesionalų ugdymui, lankytojų edukacijai, inovatyviems meniniams ir techniniams sprendimams teatre bei teatro pastato rekonstrukcijai.

Nuo 2016 m. žiūrovams bus pristatyta daugiau spektaklių pagal lietuvių ir užsienio klasikų kūrinius.

Artimiausia jau seniai suplanuota Didžiosios salės premjera įvyks 2016 m. pavasarį. Tai bus Gintaro Varno režisuotas „Oidipo miestas“ pagal vokiečių dramaturgo Johno von Döfflio pjesę, kurioje panaudoti trijų antikos tragikų – Sofoklio, Euripido ir Aischilo – kūrinių fragmentai. Martyno Budraičio planuose – daug žinomų pavardžių, tačiau kol kas jis atskleidžia tik patvirtintus susitarimus. 2016 m. rudenį Didžiojoje salėje premjeras pristatys režisieriai Oskaras Koršunovas ir Jonas Vaitkus, naujiene laukia ir mažųjų teatro lankytojų.

77-ajame sezone „Vermės“ skaitymai grįš prie tradicinio formato – atviro pjesių konkurso, kuriame galės dalyvauti visi norintys, o atrinktų geriausių pjesių skaitymai vyks Mažojoje salėje. „Naujosios dramos dienos“ bus tęsiamos ir toliau, tik sieks pristatyti aktualiausių šiuolaikinius profesionalius tekstus ir kasmet pasirinkti naują bendrą temą. Siekiant ugdyti profesionalius ir kūrybingus teatro prodiuserius, į „Naujosios dramos dienų“ organizavimą bus įtraukti jauni teatro vadybininkai.

Per artimiausius metus vienas didžiausių darbų – teatro pastato rekonstrukcija, po kurios bus galima žiūrovus pakviesti į naują ir

modernų, šiuolaikinio žmogaus poreikius atitinkantį teatrą. Po rekonstrukcijos perstatytoje Mažojoje salėje daug dėmesio bus skiriama skaitmeninių technologijų taikymui kūrybiniais teatro procesams.

Po teatro rekonstrukcijos Mažoji 350 vietų salė galės būti lengvai transformuojama ir naudojama kūrybinio mokymo tikslams, nes daugiafunkcinėje salėje įvairūs renginiai galės vykti ištisą darbo dieną.

Naujajame teatro etape didesni vaidmenį formuojant repertuarą atliks nuolat veikianti, patariamąji balsą turinti LNDT meno taryba, kurią sudaro 11 narių (iškilūs menininkai ir teatralai, LNDT aktoriai ir kūrybiniai darbuotojai).

Siekdamas visuomenei atverti ir ateities kartoms išsaugoti unikalų archyvą, Lietuvos nacionalinis dramos teatras, bendradarbiaudamas su Lietuvos teatro, kino ir muzikos muziejumi, kuria suskaitmenintų teatro archyvų portalą – www.teatroteka.lt. Jame bus sudėti visų nuo 1940 m. LNDT sukurtų spektaklių plakatai, programėlės, nuotraukos, eskizai skaitmeniniu formatu. Svetainę planuojama paleisti 2016-aisiais, o 2020-aisiais – visiškai užpildyti turiniu.

LNDT INF.

dail. – N. Keršulytė. Vaidina S. Mikalauskaitė, D. Sarapinas, A. Jalianiauskas, R. Kazlas, K.A. Butvidas, I. Precas, D. Tarutis 22 d. 12 val. – PREMJERA! „APIE TAI, KAIP KOLKA PANKINAS SKRIDO Į BRAZILIJĄ, O MARČIUS NEPANKINAS NIEKUO NETI-KĖJO, ARBA GA-RA-RAR“ (pagal D. Charmsą). Scen. aut., rež. – O. Lapina, dail. – J. Skuratova, videoprojekcijų aut. – Dž. Katinas. Vaidina K.A. Butvidas, Š. Date-nis, I. Jankaitis, I. Precas, D. Tarutis Mažoji salė 21 d. 14 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą). Scenarijaus aut., rež. ir dail. – R. Driežis 22 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. ir dail. – R. Driežis „Menų spaustuvė“ 20 d. <i>Juodojoje salėje</i> – šiuolaikinio šokio festivalis „BIČIŲ SĄSKRYDIS“ 20 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „VA BANQUE!“ (pagal A. Čechovo „Mešką“). Rež. – I. Stun-džytė (teatras „Atviras ratas“) 22 d. 11 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „MOZAIKA“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“) 24 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „20 SEZONŲ“. Idėjos aut. ir rež. – R. Niur-kaitė. Vaidina D. Jankauskas, A. Ramanaus-kaitė ir A. Janušauskaitė. Choreogr. – I. Evansas („Atvira erdvė 15“) 24 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „LIETAUS ŽEMĖ“. Rež. – A. Giniotis (teatro laborato-rija „Atviras ratas“) 25 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „MEILĖ TRIMS APELSINAMS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“) 25 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „LIETUVIŠKA PASAKA APIE TRIS SESERIS“. Aktorius, re-žisierius, dalininkas ir idėjos sumanytojas L. Zubė (teatras „Lino lėlės“) 26 d. 19 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (jaunųjų sce-nos menininkų programa „Atvira erdvė“) KAUNAS Kauno dramos teatras 20 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „VARGŠŲ OPERA“. Rež. – A. Kurienius 21 d. 12 val. <i>Rūtos salėje</i> – PREMJERA! A. Dilytės „SOLĖ IR MOČIUTĖS“. Rež. – A. Dilytė 21 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „GENTIS“ (pagal I. Simonaitytės romaną „Aukštųjų Šimonių likimas“). Rež. – A. Jankevičius 22 d. 12 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – I. Paliuly-tės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė 22 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Oksanen „AP-SIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas 24 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – Th. Bern-hardo „MINETIS“. Rež. – R. Tuminas (Vil-niaus mažasis teatras) 24 d. 19 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 25 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „VARGŠŲ OPERA“. Rež. – A. Kurienius 26 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „GENTIS“ (pagal I. Simonaitytės romaną „Aukštųjų Šimonių likimas“). Rež. – A. Jankevičius 26 d. 19 val. <i>Mažoje scenoje</i> – M. von May-enburgo „BJAURUSIS. SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas Kauno valstybinis muzikinis teatras 20 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARO-NAS“. Dir. – V. Visockis 22 d. 18 val. – N. Rimskio-Korsakovo „CARO SUŽADĖTINĖ“. Muzikinis vad. ir dir. – E. Peh-kas (Estija). Dir. – J. Janulevičius Kauno kamerinis teatras 20 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS, ARBA MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Počiūnas 21 d. 18 val. – literatūros ir muzikos vakaras „Esu Ieva, esu Magdalena...“ 22 d. 19 val. – D. Zelčiūtės „KŪNO VARTAI“. Rež. – A. Dilytė 26 d. 18 val. – E. Radzinskio „KOBĄ“. Rež. – S. Rubinovas Kauno mažasis teatras 20 d. 18 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA“. Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas 22 d. 12 val. – A. Dilytės „SIDABRINIS FĖ-JOS ŠAUKŠTELIS“. Rež. – A. Dilytė Kauno lėlių teatras 21 d. 12 val. – „ŽIOGAS ZIGMAS ŽALGIRIO MŪŠYJE“ (pagal L. Jakimavičiaus pasaką). Aut. ir rež. – A. Sunklodaitė 22 d. 12 val. – „ZUIKIO KAPRIZAI“. Rež. – A. Stankevičius 24 d. 18 val. – L. Nazarenko romansų vakaras KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras 21 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – I. Turgenevo „INAMIS“. Rež. – A. Lebeliūnas 22 d. 17 val. <i>Mažjoje salėje</i> – K. Dragunską-jos „LUNAČIARSKIO LUNAPARKAS“. Rež. – D. Rabašauskas Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 20 d. 18.30 – G. Bizet „KARMEN“ 21 d. 18.30 – „Romansų vakaras“ 22 d. 13 val. – A. Kučinsko „MAKARONŲ OPERA“ 26 d. 18.30 – J. Strausso „ŠIKŠNOSPARNIS“	mokytojų namų moterų choras „Aidas“. Dalyvauja solistai L. Norvaišas, P. Butkus (bosai). Dirigentai J. Kalcas, P. Gylys, P. Bin-gelis, P. Puošiuūnas, A. Balmionytė 22 d. 15 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Trakų pilyje“. A. Krikščiū-naitė (sopranas), A. Pauliukevičius (gitarą). Programoje J. Dowlando, F. Soro, E. Pujolo, I. Albénizo, E. Granados, A. Klovos, J. Tamu-lionio kūriniai 23 d. 18 val. <i>Panevėžio muzikos mokykloje</i> – koncertas „Nuo baroko iki džiaz“ . S. Krini-cinas (gitarą) 26 d. 18 val. <i>Klaipėdos koncertų salėje</i>, 29 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje sa-lėje</i>, – koncertas „Pykšt, paukšt, šmaukšt!“ . Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Muzikologas V. Gerulaitis. Aktoriai S. Mikalauskaitė, R. Saladžius. Reži-sierė J. Šurnaitė. Dailininkė L. Skukaus-kaitė. Programoje E. Griego, L. Andersono, J. Strausso, S. Prokofjevo ir kt. kūriniai VILNIUS Šv. Jonų bažnyčia 21 d. 18 val. – V. Pinkevičiaus (vargonai) koncertas „Iš Harmonijos“. Programoje vargonų improvizacijos pagal J. Drydeno po-emos „Giesmė Šv. Cecilijos dienai“ tekstą 23 d. 18 val. – Vilniaus universiteto folkloro ansamblis „Ratilio“ Šv. Kotrynos bažnyčia 20 d. 19 val. – „Beethovenio efektas“. Atli-kėjai D. Mažintas (fortepijonas), Šv. Kristo-foro kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkaus-kas. Programoje L. van Beethovenio kūriniai 21 d. 19 val. – instrumentinės grupės „Subtilu-z“ 10-mečio koncertas. Atlikėjai L. Vaitkus (te-norinė birbynė, lumzdelis), P. Vėlikis (akordeo-nas), D. Mihailovas (akordeonas), V. Švažas (perkusija), „Jerusalem Duo“ (Izraelis), A. Krikščiūnaitė, R. Švipaitė, T. Byckovas, G. Svilas, G. Mačiulskis, styginių kvartetas „Festivo“ 24, 25 d. 19 val. – miuziklas „Neregėti sa-pnai“ (pagal I. Šeiniaus romaną „Kuprelis“). Atlikėjai T. Legenzovas, A. Lukaitė, M. Vil-džiūnas, M. Zikaraitė, I. Jankutė, P. Liubi-nas, M. Vaidotas, Vilniaus mokytojų namų chorai bei kolektyvai ir kt. Dir. – G. Skapas 26 d. 19 val. – E. Sašenko (vokalas), P. Zdana-vičius (fortepijonas). Programoje A.L. We-berio, J. Styne, S. Rombergo ir kt. kūriniai Vakarai VILNIUS Rašytojų klubas 20 d. 17 val. – dailininkės, rašytojos G. Bu-lotaitės kūrybos vakaras. Dalyvauja aktorė G. Urbonaitė, režisierė A. Šakalienė, prof. R. Aleknaite-Bieliauskienė, prof. A. Kiveris, literatūrologas dr. R. Skeivys 24 d. 18 val. – renginių ciklo, skirto rašy-tojo G. Morkūno atminimui baigiamasis vakaras. Vakare bus apdovanoti esė, pieši-nių ir skaitovų konkurso nugalėtojai. Bus parodytas „Labaiteatro“ spektaklis „Švęsti kosmose ir tvarte“ pagal G. Morkūną. 25 d. 17.30 – D. Kalinauskaitės novelių kny-gos „Skersvėjų namai“ pristatymas. Kartu su autore dalyvauja rašytojai A. Jakučiuūnas, G. Kazlauskaitė, A. Šlepikas, literatūrologė J. Sprindytė 26 d. 17.30 – susitikimas su lietuvių kilmės Kanados rašytoju A. Šileika. Dalyvauja li-teratūrologai Ž. Kolevinskienė, D. Vaitiekū-nas, rašytojas, literatūrologas V. Martinkus Nacionalinė dailės galerija 23 d. 20 val. – Architektūros [pokalbių] ciklas „Ekskursijų galios“. G. Mažeikio pas-kaita „Savispektaklizacijos ir melagingo performatyvumo kritika“
--	--

Savaitės filmai

„Sicario: narkotikų kelias“

007 Spectre ****
Lietuvių platintojai ir vėl pasižymėjo: naujas filmas apie Džeimso Bondo nuotykius „Spektas“ sutapo su prancūzišku „007 Spectre“. Originalus filmo pavadinimas „Spectre“ yra nuoroda į teroristinę organizaciją SPECTRE. Ši santrumpa (*Special Execution for Counter-Intelligence, Terrorism, Revenge and Extortion*) reiškia, kad organizacija užsiima nešvariais dalykais, su kuriais visada kovojo Bondas. Šįkart paslaptinga žinia iš praeities jį išsiųs į Meksiką ir Romą, kur Bondas (žinoma, Danielis Craigas) sutiks garsaus nusikaltėlio našlę (Monica Bellucci). Tačiau Londone naujas Nacionalinio saugumo centro vadas (Andrew Scott) abejoja Bondo ir MI6 veiksmiais. Vis dėlto Bondas ras būdų, kaip priartėti prie paslaptingos organizacijos. Samo Mendeso filme taip pat vaidina Ralphas Fiennesas, Naomie Harris, Benas Whishaw, Léa Seydoux, Christophas Waltzas (D. Britanija, JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Nudegęs **
Nenuostabu, kad iš televizijos, kur jau nebesuskaičiuosi virėjų ir jų laidų, kulinarai vis dažniau persikelia į kino ekranus. Džonas Adamsas (Bradley Cooper) kadaise buvo virtuvės žvaigždė, „Michelin“ jam skyrė net dvi žvaigžduotes. Atrodė, kad šis arogantiškas, kaprizingas Paryžiaus virtuvės *enfant terrible* nesugrįžtamai grimzta alkoholyje ir narkotikuose. Tačiau Džonas sugeba išsikapanoti ir surinkęs naują komandą tikisi pasiekti gastronomijos Gralį – trečią žvaigždutę. Johno Wellso filme taip pat vaidina Sienna Miller, Danielis Brulis (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Nužudyti savo draugus ***
Londonas, 1997-ieji. Britų popgrupės „Blur“, „Oasis“ ir „Radiohead“ diktuoja savo taisykles visai britų muzikos industrijai. 27-erių muzikos prodiuseris ir talentų medžiotojas Stivenas naikina viską savo kelyje. Tačiau muzika greitai keičiasi, tad netrukus kupinas ambicijų ir godulio, paveiktas narkotikų Stivenas pradės ieškoti būdų ne tik sužaišti pagal visas žiaurias verslo taisykles ir pasiekti naujų viršūnių, bet ir išgelbėti karjerą. Juodąją komediją sukūrė Owenas Harrisas, pagrindinį vaidmenį – Nicolas Houltas (D. Britanija, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Paskutinis raganų medžiotojas **
Šių dienų pasaulis turi daug paslapčių, bet pati didžiausia, kad raganos vis dar gyvena tarp mūsų. Su jomis daug amžių kaunasi armijos medžiotojų, bet dabar liko tik vienas. Jam kartą net pavyko užmušti galingą raganų karalienę. Tačiau Kolderis nežino, kad ji prisikėlė... Režisierius Breckas Eisneris, ko gero, pats nelabai tiki tokių pasakų sėkme, todėl Kolderį jo filme suvaidino Vinas Dieselis (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Sicario: narkotikų kelias ***
„Sicario“ ispaniškai – mokamas žudikas. Tad lietuviškas filmo pavadinimas – dar vienas nesusipratimas iš tų, kuriuos taip mėgsta lietuvių platintojai. Denis Villeneuve’o filmo premjera įvyko šiemet pagrindiniame Kanų konkurse. Režisieriui patinka rodyti stiprius jausmus ir melodramatiškas situacijas be išeities, gal todėl „Kino pavasario“ žiūrovus taip sužavėjo Villeneuve’o „Moteris, kuri dainuoja“. Naujasis filmas nukels į pasienio zoną tarp JAV ir Meksikos, kur negalioja jokia teisė. Jauna FTB idealistė Keit (Emily Blunt) atvyksta į šią zoną norėdama prisidėti prie elitinės grupės, kovoti su narkotikų kontrabanda ir dalyvauti likviduojant narkotikų kartelio bosą. Tačiau netrukus mergina atsidurs situacijose, kai bus išbandoma jos moralė ir sugebėjimas išgyventi. Taip pat vaidina Benicio Del Toro, Joshas Brolinas (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, * – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis
20–26 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 11.20, 14.20, 17.15, 20.10
20, 22–26 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (JAV) – 12, 15, 18.30, 21.30; 21 d. – 12, 15, 21.30
20–26 d. – Nudegęs (JAV) – 11.10, 14.10, 16.30, 19, 21.20
Sicario: narkotikų kelias (JAV) – 11.30, 13.30, 16.10, 18.50, 21.40
21 d. – A. Bergo „Lulu“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.30
25 d. – Šnipų tiltas (JAV, Indija, Vokietija) – 18 val.
22 d. – koncertas „Lara Fabian. A Night Around The World“ – 19 val.
20, 22–26 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 13.15, 15.20, 17.15, 19.20, 21.20; 21, 22 d. – 11.15, 13.15, 15.20, 17.15, 19.20, 21.20
20, 22–24, 26 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 14, 16.30, 19, 21.40; 21, 22 d. – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.40; 25 d. – 14, 16.30, 21.40
20, 22–26 d. – Mažasis princas (3D, Prancūzija) – 14.45; 21, 22 d. – 12.30, 14.45
20, 22–26 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 13.45, 16, 18.15; 21, 22 d. – 11.45, 13.45, 16, 18.15
20, 21, 23–26 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 11.40, 14.50, 18, 21.10; 22 d. – 11.40, 14.50, 18, 21.40
20, 21, 23–25 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 14.30; 22 d. – 14.30, 21 val.; 26 d. – 14.30, 21.30
20–26 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 11, 15.10, 17.30
Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 13, 19.40
Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 21.50
Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 20.20
20–24, 26 d. – Marsietis (JAV) – 17.45
20, 22–26 d. – Marsietis (3D, JAV) – 20.50

Forum Cinemas Akropolis
20–26 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 12.10, 18.20
Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (JAV) – 10.20, 15.10, 21.20
Nudegęs (JAV) – 13.50, 16.10, 18.30, 20.50
Sicario: narkotikų kelias (JAV) – 12.55, 15.30, 18.10, 21 val.
25 d. – Šnipų tiltas (JAV, Indija, Vokietija) – 18.50
20–26 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 10.10, 13.20, 15.20, 17.30, 19.40, 21.50; Mažasis princas (Prancūzija) – 10.40, 11.20, 13.10, 15.40, 18 val.; 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 11.30, 14.40, 17.50, 20.40, 21.10; Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 10.50, 12.40, 14.50, 17 val.
20, 23–26 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 14.30; 21, 22 d. – 10.30, 14.30; 20–26 d. – Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 12.20, 16.40; Be sienų (Rusija) – 19.10; Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 21.30
20, 22, 24, 26 d. – Everestas (3D, JAV) – 18.50
21, 23 d. – Marsietis (3D, JAV) – 18.50
20, 22, 24, 26 d. – Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 21.40
21, 23, 25 d. – Kanibalai (Čilė, JAV) – 21.40

Skalvija
20 d. – Mano karalius (Prancūzija) – 18.20;

21 d. – 20.30; 22 d. – 20.50; 23 d. – 18.50; 24 d. – 20.50; 26 d. – 21 val.
20 d. – Zils Marijos debesys (Šveicarija, Vokietija, Prancūzija) – 20.50; 24 d. – 17 val.
21 d. – Šokantys arabai (Izraelis, Vokietija, Prancūzija) – 18.30; 25 d. – 20.30
23 d. – Žemės druska (dok. f., Brazilija) – 21.10; 26 d. – 18.50
Ciklas „Scena“
20 d. – Suokalbis (dok. f., rež. A. Jevdokimovas) – 17.30; 25 d. – 19.30
21 d. – Trikampiai pakilus: Krystian Lupa stato „Didvyrių aikštę“ (dok. f., rež. M. Žukauskas) – 17.10
22 d. – Deminas: dvi tvirtovės (dok. f., rež. A. Gelažiūtė) – 16.40
23 d. – Eimuntas Nekrošius: nutolinti horizontą (dok. f., rež. J. Javaitis, A. Liuga) – 17 val.
24 d. – Apie Joną (dok. f., rež. J.V. Tūras) – 19.20
21 d. – *ciklas „Karlsono kinas“*. Mažasis princas (Prancūzija) – 15 val.; 22 d. – 14.30
22 d. – *Kino klasikos vakarai*. Svaigulys (JAV) – 18 val. (*filmą pristatys N. Kairys*)
23 d. – *Seansas senjorams*. Ramybė mūsų sapnuose (rež. Š. Bartas) – 14.50
25 d. – *Specialus seansas*. Mums viskas gerai (Lenkija) – 17 val.
26 d. – tarptautinis animacinių filmų festivalis „Tindirindis“ 2015 – 17.10

Pasaka
20 d. – Nudegęs (JAV) – 16.45; 21 d. – 14 val.; 22 d. – 15 val.; 23, 26 d. – 17 val.; 24 d. – 19.15; 25 d. – 19.30
20 d. – Tamsiosios sielos (Italija, Prancūzija) – 19 val.; 23 d. – 21 val.
20 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 22 val.; 24 d. – 21.15; 26 d. – 20.15
20 d. – Mano karalius (Prancūzija) – 20 val.; 22 d. – 18 val.; 23, 24 d. – 21.30; 25 d. – 17 val.; 26 d. – 16 val.
20 d. – Sicario: narkotikų kelias (JAV) – 22.30; 21 d. – 20.45; 23 d. – 17.30; 25 d. – 21.30
20 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 16 val.; 21 d. – 14.30, 20 val.; 22 d. – 14.30, 18.15; 23 d. – 17.15, 19.15, 21.15; 24 d. – 19.30, 21.45; 25 d. – 16.45, 18.45, 20.45; 26 d. – 16.15, 18, 19.45
20 d. – Steiko (r)evoliucija (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Švedija, Ispanija, Japonija, Italija, Kanada, Brazilija, Belgija, Argentina) – 18 val.
21 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 12 val.; 22 d. – 16 val.
21 d. – Meiluzis iš pietų (Italija) – 18.30
21 d. – Mes ir Džulija (Italija) – 21.30; 26 d. – 19 val.
21 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 12.30; 23 d. – 19.45; 24 d. – 17.45
21 d. – Apie Joną (rež. J.V. Tūras) – 14.15
21 d. – Marijos žemė (dok. f., Ispanija) – 16 val.; 22 d. – 12.30
21 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 18.15; 22 d. – 20.30; 24 d. – 17 val.; 25 d. – 16.30
21 d. – Kritikai gurmanai (Švedija) – 16.30
21 d. – Vakarienė kaip sapnas (Ispanija) – 18.30
21 d. – Viena nepatogi akimirka (Prancūzija) – 21.45; 22 d. – 20.15; 24 d. – 19.45; 26 d. – 21.30
22 d. – Dėl jūsų meilės (Italija, Prancūzija) – 17 val.; 25 d. – 21 val.
22 d. – Kai norėsiu – mesiu (Italija) – 20 val.; 26 d. – 21.15
22 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 13 val.; 24 d. – 17.30
22 d. – Amžinai stilingos (rež. L. Plioplytė, dok. f.) – 12.45

22 d. – Atrandant Gastoną (Peru) – 16.30
23 d. – Vakarienė (Italija) – 19 val.
25 d. – Netikėliai (Italija) – 19 val.
26 d. – The Beatles. A Hard Day’s Night (D. Britanija) – 15 val. (*senjorų seansas*)
26 d. – Pasakų pasaulis – filmai vaikams („Tindirindis“) – 18.30

Ozo kino salė
20 d. – Sugar Man (Švedija, D. Britanija) – 18 val.; 21 d. – 16 val.; 24, 26 d. – 18.30; 25 d. – 19.10
20 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 19.30; 21 d. – 19 val.; 25 d. – 17.30
21 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 17.30
24 d. – Marinos namai (dok. f., rež. D. Rust 54) – 17.30
26 d. – Tėvas (dok. f., rež. M. Sargsyjan) – 17.30

KAUNAS

Forum Cinemas
20, 22–25 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 12.15, 18.20; 21 val.; 21, 26 d. – 12.15, 21 val.
20, 21 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (JAV) – 10.30, 15.20, 21.20, 23 val.; 22, 23 d. – 10.30, 15.20, 21.20; 24–26 d. – 11, 14, 17, 20 val.
20–26 d. – Nudegęs (JAV) – 17.10, 19.30
20 d. – Sicario: narkotikų kelias (JAV) – 18.10, 21.50, 23.25; 21–26 d. – 18.10, 21.50
21 d. – A. Bergo „Lulu“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.30
20–22 d. – „Scanorama 2015“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.scanorama.lt)
25 d. – Šnipų tiltas (JAV, Indija, Vokietija) – 20.30
22 d. – koncertas „Lara Fabian. A Night Around The World“ – 19 val.
20, 21 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 10.15, 13.20, 15.30, 17.30, 19.40, 21.40, 23.40; 22–26 d. – 10.15, 13.20, 15.30, 17.30, 19.40, 21.40
20, 21, 23–26 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 14, 18, 20.50; 22 d. – 14, 20.50
20–26 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 10.40, 13.10, 15.40
20, 21, 23–26 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 11.30, 13.40, 15.50; 22 d. – 11.30, 13.40
20–26 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 10.10, 12.05
20, 23–26 d. – Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 21.05; 22 d. – 21.55
24 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 20.30
26 d. – Marsietis (3D, JAV) – 20.30
20, 21 d. – Kanibalai (Čilė, JAV) – 23.30

Romuva
20 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 18 val.; 22 d. – 18.15
20 d. – Kanibalai (JAV, Čilė) – 19.45; 26 d. – 20 val.
21 d. – Keliaujantys paukščiai (Belgija, Prancūzija) – 14 val.
21, 26 d. – Ramybė mūsų sapnuose (rež. Š. Bartas) – 18 val.
21 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 20 val.
22 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 14 val.
22 d. – Marijos žemė (dok. f., Ispanija) – 16 val.; 24 d. – 17.45
24 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 20 val.
25 d. – Nuodėmė tylėti (dok. f., JAV) – 18 val.
25 d. – Ataraxia (rež. V. Balsys) – 20.30

Redaktorė – Agnė Narušytė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

SPAUDOS
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

